

Euskal Antzerkiaren Dokumentazioa

- Egitasmoa -

Egilea: Mintzola Ahozko Lantegia

Villabona, 2017ko ekainak 16

Euskal Antzerkiaren Dokumentazioa

- Egitasmoa -

Hitzaurrea

Mintzola Ahozko Lantegiak egungo euskal antzerkiak lagungarri izango duen dokumentazio zerbitzu baten egitasmoa zehaztu nahi izan du txosten honetan.

Egitasmo hau Euskal Herriko Antzerkizale Elkartearekin (EHAZE) eta hainbat antzerkizaleen laguntzaz egindako parte hartze prozesuaren bidez jasotako iritzi eta beharrekin eraiki da. Euskal Herri osoko ehunka norbanakok eta antzerki dokumentazio zerbitzua eskaintzen duten bi erakundek parte hartu dute (Dantzerti (Bilbo) eta Escuela Navarra de Teatro/Nafarroako Antzerki Eskola (Iruñea)). Parte hartzearen gaia eta txosten honen helburua dokumentazio alorrean zentratu da, alor hori argitu nahian. Xenpelar Dokumentazio Zentroak kultur sorkuntzaren dokumentazio antolaketan duen 25 urteko esperientzia baliatu da bildutako informazioarekin dokumentazio egitasmoa diseinatu eta txostena egiteko.

Txosten honen bidez dokumentazio zerbitzu horren forma finkatuta, eragile politiko eta administratiboekin gai hau lantzeko fasea ireki daiteke. Antzerki eragileentzat dokumentazio arloa aurrera eramateko lagungarria izatea nahiko luke Mintzola Ahozko Lantegiak. Helburu horrekin eskaintzen die txosten hau Euskal Herriko Antzerkizale Elkarteari (EHAZE) eta Euskal Herriko antzerki eragileei.

Etorkizunean ere, egitasmo hau aurrera eramateko fase guztietan laguntza eskaintzeko prestutasuna eskaini nahi du Mintzola Ahozko Lantegiak.

Aurkibidea

Hitzaurrea	2
Aurkibidea.....	3
Sarrera.....	4
Helburuak	5
Oinarriak	6
Kokapena.....	9
Dokumentazio zerbitzuak	10
Dokumentazio garapena. Lehen fasea.....	11
Dokumentazio garapena. Bigarren fasea	19
Antolaketa juridikoa	31
Mintzola Ahozko Lantegiaren eskaintza	32
1.Eranskina. Parte hartze prozesua	35
2.Eranskina. Eraldaketa tresna.....	36
3.Eranskina: Aniztasuna eta elkarlana	40
4.Eranskina: Euskal antzerkia lagunduko duten dokumentazio zerbitzuak.....	42
5.Eranskina: Datu-baseen garapena.....	43
6.Eranskina: Oinarrizko taulen garapena	46
7.Eranskina: Antzerki dokumentazio egitasmoekin harremanak	49
8.Eranskina: Euskarazko antzerki funtsak dituzten erakundeak	51
9.Eranskina: Antolaketarako proposamenak	55
10.Eranskina: Antzerki sorkuntzari buruzko estatistikak.....	57
11.Eranskina: Antzerki sorkuntzari buruzko datuak.....	58

Sarrera

Euskal antzerkiaren inguruan Mintzola Ahozko Lantegiak eta Euskal Herriko Antzerkizale Elkarteak (EHAZE) 2014an antolatutako jardunaldietan argi ikusi zen euskaraz sortutako antzerkiaren dokumentazioa hainbat liburutegietan sakabanatuta dagoela eta dokumentazio asko oraindik ere bildu gabe dagoela. Jardunaldi horietan euskarazko antzerkiaren garapenean lagunduko duen dokumentazio egitasmoaren beharra agerian gelditu zen, Euskal Herriko Antzerkizale Elkarteak sarritan agertu bezala.

Egoera horren aurrean, Mintzola Ahozko Lantegiak dokumentazio egitasmo zehatza diseinatzeko proposamena luzatu zion Euskal Herriko Antzerkizale Elkarteari. Bi erakundeek elkarlanean, eta borondatez lana egin duten antzerkizaleekin batera, parte hartze prozesu bat bideratu dute eta Euskal Herri osoko ehunka antzerki eragileren iritziak jaso dira. Jakintza ugari batu ahal izan da parte hartze prozesu horri esker, eta jakintza kolektibo horretan oinarrituta garatu da dokumentazio egitasmo txosten hau. Eskerrik beroenak eskaini nahi dizkiegu parte hartzaile guztiei jakintza hau metatzen laguntzearen ***(Ikusi 1. Eranskina: Parte hartze prozesua)***.

Helburuak

Euskarazko antzerkiaren aktibazio sozialean lagunduko duen dokumentazio zentro dinamikoa da. Antzerki eragile guztientzat - profesional, amateur, zein tradiziozko herri antzerkigileentzat - onuragarria izango den sorkuntzaren eta zaletasunaren lurraldea zabaltzen eta ezagutza sakontzen lagunduko du:

1. **Egungo euskarazko antzerki sorkuntzaren behatoki dinamikoa izatea.**

Batetik, Euskal Herri osoan zehar zein beste lurraldeetan euskaraz sortutako antzerkiaren argazki osoa eskainiko du, modu zehatz eta fidagarrian, eragileen arteko ezagutza zabalduz eta etorkizunerako, euskal antzerkiaren bilakaera-datu iturri sendoa sortuz.

Bestetik, egungo antzerkiaren sorkuntzan, sustapenean, transmisioan eta ikerkuntzan dabilzan eragile eta herritar guztientzat dokumentazio zerbitzu eraginkorrak eskainiko ditu bai interneten eta bai fisikoki; zerbitzuok sortutako beharren arabera etengabe egokituz.

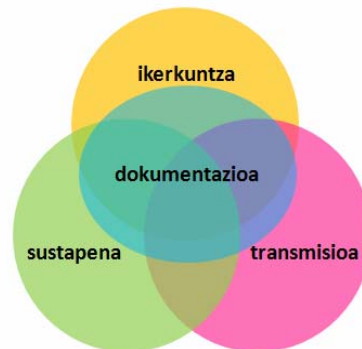
2. **Garai eta lurralde guztietan euskaraz sortutako antzerkiaren memoria berreskuratu eta ezagutaraztea.**

Historian zehar eman den sorkuntzaren dokumentazio mota guztiak bildu eta denen eskura jarriko ditu. Ezagutza hau interneten publikatuta jartzeko ahalegin berezia egingo da, antzerkiaren berezko ezaugarriak eta dagokion legedia zainduz.

Oinarriak

1. Dinamikoa eta eraldatzailea

Bizirik dagoen sorkuntza baten dokumentazio zentro dinamikoa izango da, antzerkia osotasunean kontutan hartuz. Antzerkizale guztientzat (sortzaile, eragile, irakasle, ..) zerbitzu eraginkorrak eskaini eta beraien arteko harremanak eta trukea errazteko elkargune fisikoa ere eskainiko du dokumentazio zentroak. Publikoa erakartzeko estrategiak baino harago, epe luzeagorako antzerkizaleen aktibazio soziala bultzatzeko tresna baliagarria izango den dokumentazio zentroa da **(Ikusi 2. Eranskina: Eraldaketa tresna)**.

2. Hizkuntza ikuspegia

Euskara egoera gutxituan eta galtzeko arriskuan den hizkuntza izanik, euskarazko ahozko kultur sorkuntzek berezkoak dituzten aukerak eta arazoak dituzte, etengabe kontutan hartu behar direnak eragiletza egokia garatzeko. Euskarazko antzerkian ardaztutako dokumentazio egitasmoa da, antzerkizaletasuna euskararen lurralde osora zabaltzeko, harremanak erraztu eta zaletasuna bera sakontzeko tresna izango dena.

3. Aniztasuna

Euskal antzerkiaren dokumentazio egitasmoak aniztasuna maila guztietan zainduko du:

- Antzerkizale mota guztien beharrak erantzuniko ditu (sortzaile, antzezle, irakasle, ikasle, antolatzaile, zale, eta abar) eta denen arteko elkargune fisikoa ere izango da. Antzerki mota guztien dokumentazioa bilduko du: antzerki sorkuntza profesionala, amateurra eta tradizioetik datorren herri antzerkia (pastoralak, toberak, maskaradak – peredikuak-, libertimenduak, astolasterrak, ...), euskararen lurralde guztiak kontuan hartuz, eta emakume egileen lanak ere jaso daitezzen zainduz.
- Euskal antzerkiarekin zerikusia duten erakunde mota guztien beharrak erantzun eta elkarlana bultzatuko du: antzerki profesionaleko erakundeak, antzerkiaren inguruko kultur erakundeak, erakunde publikoak, eta abar.
- Euskarazko antzerkiaren dokumentazioak Euskal Herrian frantsesez eta gaztelaniaz egindako antzerkiekin harreman zuzena du. Harreman horiek zainduko ditu, Hego eta Ipar Euskal Herrian edozein hizkuntzatan sortutako antzerkien funtsen herri bilketa modu eraginkorrean antolatuak izan daitezzen bultzatzeko. Hegoaldean, Dantzerti (EAE) eta Nafarroako Escuela Navarra de Teatro/Nafarroako Antzerki Eskolaren bidez; eta Iparraldean, antzerkiaren dokumentazioaz arduratuko den liburutegiaren bidez. *(Ikus 3. Eranskina: Aniztasuna eta elkarlana).*

4. Elkarlana

Antzerkiaren dokumentazio zentroak ezinbestean elkarlana izango du oinarria maila guztietan. Elkarlanaren bidez dagoneko egiten den lanik ez errepikatzea eta antzerkiaren inguruko eragileen esperientzia eta jakintza metatzea lortu behar da *(Ikus 3. Eranskina: Aniztasuna eta elkarlana).*

- **Antzerki eragile mota guztiekin.** Zerbitzuen garapenerako euskarazko sorkuntzaren inguruan dabilzan antzerkizaleen parte hartzea ezinbestekoa izango du: sortzaileak, eragileak, irakasleak, zaleak,... Parte hartze hau sortu eta zaintzeko lanak egingo ditu. Antzerki konpainia, talde eta bestelako erakundeekin ere harremanak garatuko ditu: Ezkena, Euskal Aktoreen Batasuna, eta abar.
- **Antzerki dokumentazio erakundeekin.** Dantzerti (EAE) eta ENT/NAE (Nafarroa) dokumentazio zentroekin elkarlan zuzena sortu eta zainduko da hainbat arlotan. Nagusiki, liburutegiaren arteko mailegu zerbitzua garatzeko; baina baita ere lurralde bakoitzari dagokion antzerki funts guztiak bildu eta gizarteratzeko, edo/eta euskarazko antzerkiaren dokumentazioaren garapenean elkarlan zehatzak garatzeko.
- **Antzerki funtsak dituzten norbanakoekin eta dokumentazio erakundeak ez direnekin.** Herri bilketa bidez osatuko du bere bilduma dokumentazio zentroak:

egungo sorkuntzari buruzko informazioa biltzea, testu historikoen eta egungoen bilketa, argazkiak, grabazioak, eskuorri eta afixak, eta abar. Norbanako eta erakundeekin etengabeko elkarlan harremanak sortu eta zainduko ditu.

- **Antzerki funtsak dituzten dokumentazio erakundeekin.** Euskal Herrian zehar hainbat antzerki funts daude liburutegi eta artxibo ezberdinetan jasota. Funts horien katalogazioa eta eskuragarritasuna modu bateratu batean herritarrei eskaintzeko elkarlan hitzarmenak bultzatuko ditu dokumentazio zentroak. Antzerkiaren inguruko informazioa biltzen duten erakundeen arteko elkarlana ere bultzatuko da, batez ere Eusko Jaurlaritzako *Kulturklik* zerbitzuarekin eta Eusko Kultur Erakundeak gauzatzen duen antzerkiari buruzko datu zerbitzuarekin.
- **Unibertsitate eta ikerketa zentroekin.** Euskal antzerkiaren ikerketa bultzatzeko tresna bezala ezagutarazteko eta erabilia izateko elkarlan hitzarmenak egingo ditu Euskal Herriko unibertsitate eta ikerketa zentroekin: Euskal Herriko Unibertsitatea (EHU); Nafarroako Unibertsitate Publikoa (NUP); Baionako unibertsitatea (Campus de Bayonne - Université de Pau et des Pays de l'Adour (UPPA)); Udako Euskal Unibertsitatea; eta abar.
- **Administrazio publikoekin.** Euskal Herriko administrazio publikoekin elkarlana bultzatu behar du egitasmoak, ezinbestean erakunde bakoitzak bete beharreko helburuak gauzatzeko erraztasunak emango baititu dokumentazio zentroak: Eusko Jaurlaritza, Nafarroako Gobernua, Euskal Herri Elkargoa (Eusko Kultur Erakundea); Arabako Foru Aldundia; Bizkaiko Foru Aldundia; Gipuzkoako Foru Aldundia; zazpi hiriburuetakoko udalak, eta abar.

Kokapena

Dokumentazio egitasmoa bi planotan garatuko da: digitalki edo numerikoki, internet bidezko plataforma baten bidez; eta fisikoki, Euskal Herri osoko antzerki eragileen topaleku izango den zerbitzu fisiko baten bidez. Plano biak faseka garatuko dira, lehenetsuen arabera.

Internet kokapena

Antzerkiaren berezko sistema dokumentala osatzen duten datu-baseak bateratuko ditu plataforma bakarrean, bilaketa bakarrekin dokumentazio eta informazio guztia elkarlotuta eskainiz. Irisgarritasun baldintzak bete eta datu-basearen katalogazioa euskaraz izanagatik, interfazeak eleaniztasun maila altuena eskaini behar du.

Kokapen fisikoa

Euskal Herri osoko pertsonak gerturatu ahal izateko eta beraien arteko bilerak/elkarlanak egin ahal izateko erdigune geografikotik hurbil izatea komeni da, aparkatzeko aukerak eskaintzen dituen gunen batean.

Dokumentazioaren kontsultarako gunea ez ezik, antzerkiko eragileentzat bilgunea izango da dokumentazio zentroa. Antzerkiaren inguruko sustapen, transmisio edo ikerkuntza egitasmoak bultzatu ahal izateko pertsonen topalekua izango da, ez antzerki taldeen sorkuntzarako leku bat.

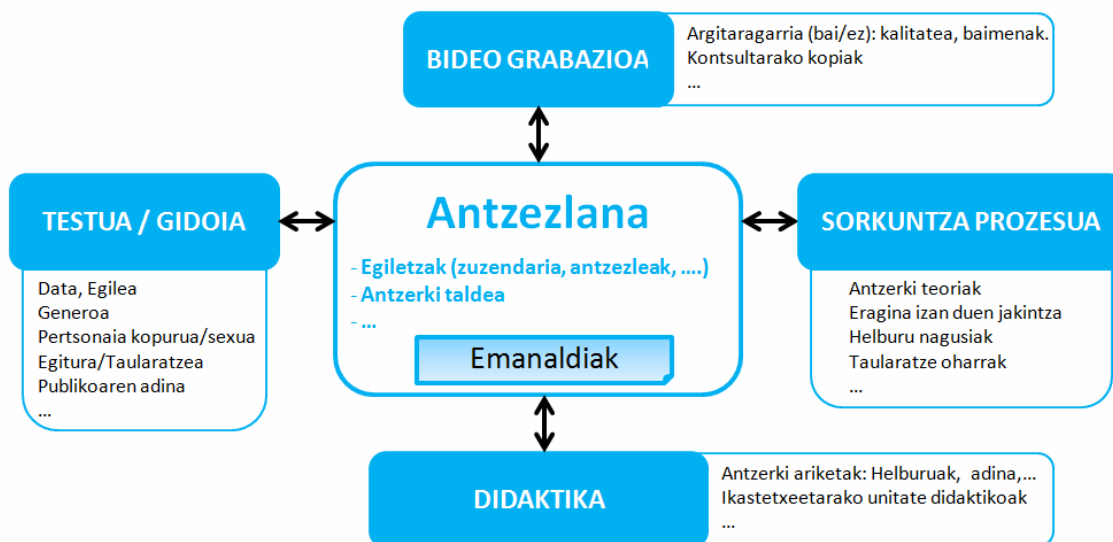
Eraikinak irisgarria izan behar du eta dokumentazio zerbitzuak (lantokia, zerbitzu teknikoak, publikoaren kontsulta, gordailua) egoki garatzeko lekua eskaini behar du:

- Langileentzat ekipamendua eta gunek.
- Dokumentu mota guztiak kontsultatu eta kopiak eskuratzeko ekipamendua eta gunek.
- Zerbitzuak numerikoki eskaintzeko ekipamendu teknologikoa (zerbitzariak, konexio azkarrak, datuen trukerako zerbitzuak, eta abar).
- Gordailurako espazioa, kontserbaziorako tenperatura eta hezetasuna zaintzeko ekipamenduarekin. Gordailuak, etorkizunean antzerki taldeen jantzi, objektu eta bestelako tresna lagungarriren mailegu zerbitzua garatu nahi bada, tamaina handia izan behar du, objektu ezberdinak jaso ahal izateko.

Dokumentazio zerbitzuak

Antzerkia sorkuntza organikoa da (gorputza, ahotsa, espazioa, komunikazioa, ...) eta dokumentazio egitasmoak antzerkia bere osotasunean zerbitzatuko du.

Txosten honetan Euskal Herri osoko antzerki eragileen parte hartzearekin adostutako lehenetasunak kontutan hartu dira, eta horren arabera ere definitu ahal izan da euskal antzerkiaren oinarrizko dokumentazio-unitatea (**Ikusi 4. Eranskina: Euskal antzerkia lagunduko duten dokumentazio zerbitzuak**).

1. Irudia: Antzerkiaren oinarrizko dokumentazio-unitatea

Unitate honek antzerki dokumentazio zentroaren bi helburu nagusiak betetzea ahalbidetzen du (egungo euskarazko antzerki sorkuntzaren behatoki dinamikoa izatea; eta garai eta lurralde guztietan euskaraz sortutako antzerkiaren memoria berreskuratu eta ezagutaraztea). Oinarrizko dokumentazio-unitate honetako lau elementu hauek beti ez dira jaso ahal izango, baina egungo antzerkiaren sortzaile eta eragileen artean oinarrizko bilketa hau sustatu beharko du dokumentazio egitasmoak, sortzaileen parte hartzea ezinbestekoa baita dokumentazio hau sortzeko: publiko egiteko moduko testua eta sorkuntza prozesuari buruzko azalpenak prestatzea; antzerki ariketak sortzea; bideo grabazio egokia egitea;

Dokumentazio mota eta zerbitzu anitzak behar ditu antzerkiak, eta dokumentazio egitasmoaren garapena lehenetasunen arabera egingo da, eskuratutako baliabideek ahalbidetzen duten erritmoan. Txosten honetan lau urtetako bi fase nagusi proposatzen dira. Fase hauek erreferentziazkoak besterik ez dute nahi izan, eta sortzen den errealitatearen arabera moldatu beharko dira.

Dokumentazio garapena. Lehen fasea

Lehen fase honetan euskarazko antzerkiaren dokumentazio eta informazioaren oinarria eta hezurdura bihurtuko diren egitura eta lanak garatuko dira. Garatutako datu-baseak eta martxan jarritako informazio bilketak euskal antzerkiaren inguruan gertatzen ari den guztiaren ikuspegi osoa emango du, bai lurralde eta bai mota guztien isla izanez.

Fase hau lau urtetan banatuta egitea proposatzen da. Garapen honen erritmoak beti ere egoera eta baliabideen arabera egokitu beharko dira. Egin beharreko lanak ondorengo kronograma taulan jaso dira, hurrenez hurren.

1. Datu-baseen garapena

Euskal antzerkiaren datu-base orokorra eta datu-bilketa bi norabideetan garatzea proposatzen da, dena elkarlotuta modu grafiko eta argian erakutsiaz. Batetik, gaur egun euskal antzerkiaren inguruan lurralde guztietan eta antzerki mota guztietan ari diren pertsona eta taldeen berri emanez; sorkuntzaren panoramika orokorra eskainiko du internet diseinuan, eta sorkuntzaren bilakaera datuak intranet diseinuan. Bestetik, datu-baseak historian zehar egin den sorkuntzaren testuak eta baliabideak modu grafiko batean erakutsiko ditu. **(Ikus 5. Eranskina: Datu-baseen garapena).**

Antzerkiaren dokumentazioak berezko sistema dokumentala behar du eta datu-baseen garapenak berezko antolaketa horri erantzun behar die. Liburutegi eta artxiboen kudeaketarako egun dauden programa estandarren ordeztu antzerkiaren inguruko datu guztiak elkarlotuta erakutsiko dituen garapena proposatzen da, beti ere datu-trukerako estandarren erabilera ziurtatuz. Datu-baseen garapenenak oinarri hauek zaintzea komeni da:

1. Euskaraz egingo den katalogazioa ahalbidetuko du. Bere interfazean eleaniztasun maila altuena eskainiko du.
2. Autoritateen kontrol osoa eta datu-base guztien arteko erlazioak ahalbidetuko ditu. Autoritateen eleaniztasuna eta hierarkia ahalbidetuko ditu.
3. Programa libreekin egindako garapena izango da, etorkizunean eraldaketarako aukerak irekita uzten dituen.
4. Dokumentazio estandarren bidez datu-trukaketa ahalbidetuko du. Internet bilatzaile-motorrek datuak aurkitzeko erraztasunak eskainiko ditu.
5. Atal bakoitzak behar dituen gutxieneko eremuak bakarrik finkatuko dira. Katalogazio horizontala hobetsiko da: gutxieneko deskribapena, ahalik eta elementu gehienena (kopuru eta mota gehiago).
6. Elementu guztiak sare sozialetan elkarbanatzeko aukerak eskainiko ditu.

2.Irudia: Euskal antzerkiaren datu-baseen eskema orokorra (elkarlotuta)

2. Antzerki talde eta eskolen Mapa eta Agenda

Nor garen eta non gauden azaltzea izango da dokumentazio zentroaren lehen lana. Eta beste lan guztiak eta bilketa sare osoa hortik abiatuta egitea proposatzen da.

Euskal Herriko antzerki talde eta eskola guztiekin harremanak eraiki, oinarrizko informazioa bildu, eta datu-basean jasoko dira, modu grafikoan eta argian erakutsiz. Mapa hau egiteko talde eta eskola guztiekin harremanak eraikiko ditu dokumentazio zentroak, eta zentroaren aurkezpena talde bakoitzari banan-banan egitea ere ez da baztertuko, horrek emango baitio sortuko den harreman sareari oinarria.

Maparekin batera, eta harreman sare horren eraikuntzan oinarrituta, euskal antzerkiaren agendarako informazioa ere eskatuko zaie: momentuan eskuartean dituzten antzezlanen eta etorkizuneko emanaldien informazio zehatza.

Talde eta eskolekin eraikiko den lehen harreman honetan, eskuorri eta afixen bilketa ere egitea aurreikusten da, informazio iturri bezala duten balio handiagatik. Beste dokumentu moten bilketa ondorengo faseetan egingo da.

- Mapa: Antzerki talde eta eskolen informazioa eta kokapena
- Agenda:
 - o Antzezlanak: sorkuntzari eta bertan parte hartutako pertsona guztiei buruzko informazioa
 - o Emanaldiak: antzezlan bakoitzak izango dituen emanaldien berri emango da agendan.

Datu bilketa hau martxan jarritako datatik aurrera, datu-bilketa exahustiboa egitea lortu behar da, egungo antzerki eragileentzat harremanetarako eta zaletasunerako iturri fidagarria izateko eta etorkizunean bilakaera datu baliogarriak izateko. **(Ikusi 6. Eranskina: Oinarrizko taulen garapena)**

3. Antzerki informazio erakundeekin elkarlana

Euskarazko antzerkiaren agenda sendoak eskaintzen duten erakundeak badaude jada (Eusko Jaurlaritzaren *Kulturklik* zerbitzua eta Eusko Kultur Erakundeak garatutako agenda, esate baterako), elkarrekin datuak trukatzeko dituztenak. Euskal antzerkiaren dokumentazio zentroak bi erakunde hauekin, eta egon daitezkeen besteekin ere, datuak elkarbanatzeko hitzarmenak garatu beharko ditu, elkarlanaren bidez erakunde bakoitzaren helburuak hobeto betetzen lagundu eta baliabide publikoen erabilera eraginkorra bermatzeko. Euskal antzerkiaren dokumentazio egitasmoa sendotu ahala, euskarazko sorkuntzaren datu fidagarriak eta zehatzak eskaini beharko die erakunde hauei, eta baita datu hauek behar duten beste erakunde guztiei ere.

4. Prentsa hustuketa

Prentsa da egungo euskal antzerki sorkuntzaren informazio iturri garrantzitsuenetako bat. Antzezlanei buruzko kritikak, sortzaileei elkarriketak, eta abar jasoko dira bertatik. Antzerki agendaren bigarren iturria ere izango da, taldeek emandako informazioa osatuz. Euskarazko antzerkiari buruzko prentsa iturri guztiak identifikatu (espezializatuak eta orokorrak) eta hustuketa moduak diseinatuko dira: espezializatuak eta orokorrak: herri aldizkariak, webgune eta sare sozialak, antzerki agendak, eta abar (*Ikusi 5. Eranskina: Datu-baseen garapena*).

5. Egungo eskuorri eta afixen bilketa

Eskuorriak eta afixak informazio iturri garrantzitsua dira, antzezlaren informazio zehatza eskuratzeko, eta emanaldien datuak osatzeko. Helburu horrekin bultzatuko da gaur egun ematen diren eskuorri eta afixen bilketa. Beste material grafikoaren bilketa hurrengo faserako utziko da, lehen fase honetako informazio iturri bezala ez duelako hainbesteko lehentasunik. Eskuorrien datu-basearen oinarritzko garapena egingo da fase honetan, hurrengo faserako utziko da irudiak, fitxategi digitalak interneten erakusteko eta kudeatzeko plataformaren garapena (testuek, argazkiek eta bestelako dokumentuek ere beharko dutena). Oraingoan, antzezlari eta emanaldiekin lotuta, eskuorria edo afixa duten ala ez adieraziko duen informazioa soila bakarrik eskainiko da datu-basean. Gaur egungo eskuorri eta afixen bilketa izan arren, tartean historikoak ere bilduko direla aurreikusten da. Hauen oinarritzko katalogazioa bermatu behar da datu-basearen bidez, dagokien antzezlari eta emanaldien datuak ere jasota. Bilduma handien kasuan, hurrengo faseetarako utziko da eskuorri eta afixa historikoen katalogazioa (*Ikusi 5. Eranskina: Datu-baseen garapena*).

6. Antzerkia datu-basearen lehen publikazioa

Bigarren urterako lortu beharreko helburua da: interneten Antzerkia datu-basearen lehen zatia publiko egitea. Lehen publikazio honek aurreko urteko euskal antzerkiaren ikuspegi osoa emango du (izan diren antzezlari eta bere emanaldi guztiak), etorkizun hurbileko agenda osatua eskainiko du, eta egungo antzerki taldeen informazioa eskainiko du, lurralde ikuspegia ondo zainduta, mapa zehatz bat osatuz.

Antzerki eragile eta zaleentzat euskarazko antzerkiaren ezagutza zabaltzeko tresna erabilgarria izango da, eta informazioa modu oso grafikoan eta errazean erakutsi beharko du. Gaur egun lurraldeen artean antzerki eragileen artean, eta zaleen artean, ezezagutza handia dago. Hasierako eskaintza honek egoera horri erantzun beharko dio.

7. Harremanak: Antzerki dokumentazio erakundeak

Euskal antzerkiaren dokumentazio zentroak lehen fase honetan garatuko ditu antzerkiaren beste dokumentazio erakundeekin harremanak. Euskal Autonomia Erkidegoan, Dantzerti goi mailako antzerki eskolaren liburutegia; eta Nafarroan, Escuela Navarra de Teatro/Nafarroako Antzerki Eskolaren bibliotekak daude. Lapurdi, Nafarroa Beherean eta Zuberoan ez dago antzerkian espezializatutako liburutegi edo zerbitzu publikorik.

Harreman hauek etengabe garatuko ditu euskal antzerkiaren dokumentazio zentroak. Lehen fase honetan, erakundeen artean liburutegien arteko mailegu zerbitzua eraikitzea, eta lurralde bakoitzean frantsesez eta gaztelaniaz sortzen den dokumentazioa bildua izatea bultzatzea izango da. Hurrengo fasean, liburutegien arteko mailegua Euskal Herri osora zabaldu eta liburutegi publiko guztien arteko zerbitzua bultzatzea izango da helburu nagusia, edozein lekutan dagoen herritarrak antzerkiari buruzko argitalpenak eskuragarri izateko (*Ikus 7. Eranskina: Antzerki dokumentazio erakundeekin harremanak*).

8. Antzerki testuak: Historikoen bilketa

Antzerki testuak sarritan ez dira sortu bere horretan publikatzeko moduan. Antzezlan bat aurrera eramateko barne gidioen antzekoak dira asko eta asko, egoki ulertu ahal izateko oharrak eta testuinguruari buruzko azalpenak behar dituztenak. Askok, interneten egoki publikatu ahal izateko gutxieneko gainbegiratu edo edizioa beharko dute.

Egoera honi, euskal antzerkiaren egitasmoaren berritasuna eta ezezagutza ere gehitu behar zaizkio: ezagutzen ez den egitasmo berri batek ez du berehala testuak eman behar dituzten egile edo eragileen artean konfiantza sortuko. Hasierako lanen helburu nagusia, kalitatezko korpus bat eratzea da, eta duintasunezko emaitzak lortutakoan, publikatzeko prest dauden egileen konfiantza lortzea.

Egoera hau izanda, testu historikoenetarik lanean hastea proposatzen da, eta ondoren azaltzen den hurrenkeran lan egitea:

- 8.1. **Antzerki Edukien Taldea** eratu, antzerki adituekin: momentu bakoitzean bilduko diren testuen artean lehenetsiak finkatu eta zalantzak argitzeko. **TESTUAK** datu-basearen egitura gainbegiratu eta behar diren zuzenketak proposatuko ditu.
- 8.2. Interneten publikatuta dauden testu historikoak modu bateratuan erakutsi:
 - Dagokien erakundeekin harremanak egin eta elkarlan hitzarmenak sinatu.
 - Datuak elkarbanatzeko programazioa garatu.
- 8.3. Paperean eta bestelako euskarrietan publikatuta dauden testu historikoak numerizatu eta interneten publikatu.
- 8.4. Argitaratu gabeko testu historikoen bilketa abiatu: originalak edo kopiak.
 - Norbanakoekin harremanak eta dohaintza edo kopia hitzarmenak sinatu
 - Publikatzeko prest daudenak testu historikoak identifikatu: digitalizatu eta publikatu
 - Zalantzak, interneten katalogatu eta behar duenarentzat kontsultagarri eskaini (baina publikatu gabe)
 - Etorkizunean zalantzak diren testu historikoak publikatzeko edizio lanen programazioa diseinatu.

8.1. Antzerki Edukien Taldea:

Euskal Herri osoko eragileekin osatutako taldea izango da, dokumentazio zentroko arduraduna eragile bezala jardungo du. Taldearen lana, interneten (edo beste edozein euskarritan) publikatu behar diren testuen azterketa egitea izango da. Testuen publikaziorako prestaketa lanak ere egiteko aukerak izango dituzte, baliabideak egonez gero. Fase honetako lanak, testu historikoen azterketa egin eta argitaratzeko lehenetsun araberaz zerrendatzea izango da. Testuen datu-basearen egitura ere gainbegiratu du.

8.2. Interneten argitaratutako testu historikoak. Harremanak:

Euskal Herri osoan zehar hainbat erakunde eta elkartek argitaratu dituzte interneten euskarazko antzerki testu historikoak. Testu hauek bakoitza bere webgunean dago, eta sarritan ez dira erraz bilatzen. Urrats honetan, interneten euskarazko testu historikoak dituzten erakundeekin harremanak eraiki eta datuen trukeko hitzarmenak egitea da helburua. Hitzarmen honekin, testuei buruzko datu-truke informatikoa egingo da, Antzerkia datu-basean datuok integratu, testu, antzezlan, pertsona eta taldeen arteko loturak eraiki, eta denen arteko nabigazioa ahalbidetuko da.

Dokumentazio egitasmoa diseinatzeko egindako parte hartzearen bidez jasotako informazioari esker, euskarazko antzerkiari buruz informazioa eta dokumentazioa biltzen duten hainbat erakunde identifikatu dira. Zerrenda horretatik abiatuta, lehenetsun plangintza egin eta harremanak eraikiko dira (***Ikusi 8. Eranskina: Euskarazko antzerki funtsak dituzten erakundeak***)

8.3. Beste euskarrietan argitaratutako testu historikoak:

Liburu eta aldizkarietan argitaratutako hainbat testu historiko daude. Hauek identifikatu, lehenetsun araberaz zerrendatu eta interneten argitaratzeko lanak abiatu behar dira: baimenak, numerizazioa, testuen errekonozimendua (OCR), eta abar. Lan honetan jardun duen erakundeetarikoa bat Armiarma (<http://armiarma.eus/>) da, eta euskarazko testu zaharren errekonozimendua (OCR) lanetan eskarmentu handia du. Erakunde honekin harremanak egin eta elkarlanerako aukerak aztertzea proposatzen da.

8.4. Argitaratu gabeko testu historikoak:

Euskal Herri osoan zehar hainbat antzerki funts daude oraindik ere argitaratu gabe, dokumentazio erakundeetan bilduta edo beste asko oraindik bildu ere egin gabe, elkarte edo norbanakoen etxeetan (***Ikusi 8. Eranskina***). Aurreko urratsak egin ondoren, antzerki testuak katalogatu eta interneteratzeko teknika eta lanak finduta egongo direnean, argitaratu gabeko testu historikoen bilketa eta argitaratzeko momentu egokia izango da. Dokumentazio zentroak urrats honetan testu argitaratu gabe dauden testu historikoen kokapena identifikatu, behar direnak bildu (originalak edo kopiak) eta datu-basearen bidez behar duenarentzat erraz eskatzeko moduan jarri, eta azkenik, interneten argitaratu ahal direnak identifikatu, lehenetsun araberaz zerrendatu, eta aurreko urratsean egindako lan berberak egin beharko dira: baimenak, digitalizazioa, testuen errekonozimendua (OCR) edo transkripzioa, eta abar. Lan honetan ere Antzerki Edukien Taldearen lana garrantzitsua izango da.

9. Testuak datu-basea interneten publiko egitea

Testu historikoen bilduma egokia osaturik dagoenean, dagokion datu-basea interneten publikatu behar da. Datu-base honen helburu nagusia euskarazko antzerkiaren sorkuntzaren memoria berreskuratzea da; eta bigarren mailako helburua, kalitatezko corpora erakutsi, eta etorkizunean, testu egileek beraien testuak eskaintzeko konfiantza garatzea. Horretarako garrantzitsua da publikatzeko momentuan kalitatezko corpora erakustea, antzezlanen datu-basearekin batera lotuta, pertsona eta talde guztien sorkuntza modu grafikoan erakutsiaz. Bilaketa eta nabigaziorako aukera zabalak eskaini behar ditu datu-baseak, eta testuen fitxategi numerikoak erraz irakurtzeko bisoreak. Testuen eduki digitalik gabe argitaratzeko aukera ere aztertu daiteke, eta geroago argitaratu interneten publikatzeko prestatutako eduki guztiak. Beharren arabera egokitu beharko da datu-base honen garapena.

10. Dokumentazio zentroaren inaugurazioa

Testuen katalogoa publiko egiten den momentuan, interneten argitaratuta ez dauden testuak kontsultatu ahal izateko zerbitzu publikoa eskaini behar da. Momentu horretarako leku fisikoa egokituta eta arreta publikoa eskaintzeko prest egon beharko da. Testuen katalogoaren publikazioarekin batera prestatu beharko da leku fisikoa, behar duten antzerki eragile, ikertzaile eta herritar orori kontsulta eta kopia zerbitzu egokia eskainiz. Eskuorri eta afixen kontsultarako zerbitzua ere prest egongo da. Beste datu-baseak eta dokumentu bilketak martxan jarri ahala, toki fisikoaren eskaintzak ere egokitzen joan beharko dira.

11. Jasotako artxiboen oinarrizko tratamendua

Lehen fase honetan egindako harremanen ondorioz dokumentazio zentroak taldeen eta norbanakoen artxiboak jaso eta gizarteratzeko dohaintzan jasoko direla aurreikusitako behar da, batez ere testu historikoen bilketa sarea aktibatzerakoan. Dokumentazio zentroari eskainitako artxiboak momentuan jasotzea oso garrantzitsua da. Emaileri jasotako dokumentazioari eskainiko zaion tratamenduaren epeei buruzko azalpen guztiak eskaini eta artxiboak jaso egingo dira.

Dokumentazio bilketa egiterakoan, dohaintza dokumentua sortu eta adostuko da, emandako dokumentuen baldintzak ziurtatuaz. Kontsulta publikorako baimena ziurtatzea komeni da, baita interneten argitaratzeko baimenei buruz galdetzea.

Fase honetan antzerki testu historikoen katalogazioan sakonduko da eta beste dokumentazio guztia gutxieneko datuekin katalogatuta eta kontserbazio arauak zainduta gordeko da, etorkizunean katalogatzeko. Kontutan hartu behar da, behin behineko kokapena eta katalogazioa izango dutela dokumentu mota ezberdinak (argazkiak, bideoak, eta abar), etorkizunean garatuko diren dokumentazio ataletan hobeto deskribatuak izango direlako. Jasotako artxiboen oinarrizko deskribapena Antzerkia datu-base orokorrean egongo den ARTXIBOA datu-basean erakutsiko da bigarren fasean zehar.

Dokumentazio garapena. Bigarren fasea

Bigarren fase honetan, ikus-entzunezko dokumentuen bilketa, tratamendua eta internet publikaziorako garapen teknologikoa garatuko da, falta diren dokumentu moten datu-baseak eta internet publikaziorako garapenarekin batera. Behin garapen tekniko eta dokumental hori ziurtatuta eta grabazioen bilketa aktibatuta, euskarazko antzerkiaren material didaktikoaren dokumentazio zerbitzua ere garatu ahal izango da.

Garapen nagusi bi hauek egin ondoren, beste dokumentazio bilketa aktibatuko da eta dagokien datu-baseak interneten publikatu: argazkiak, eskuorri eta material grafikoa, antzerkiaren datutegia (estatistikak, diru-laguntzak, aretoak, eta abar), eta antzerkirako eszenografia eta jantzien mailegurako zerbitzua.

Fase hau lau urtetan banatuta egitea proposatzen da. Garapen honen erritmoak beti ere egoera eta baliabideen arabera egokitu beharko dira. Egin beharreko lanak ondorengo kronograma taulan jaso dira, hurrenez hurren.

1. Ikus-entzunezko zerbitzuaren garapena

Antzerkiaren dokumentazio euskarri fidagarrienetarikoa bat bideoa da, antzezlanaren hainbat aspektu dokumentatu ahal dituelako (jantziak, antzezteko modua, ...). Audio dokumentuak ere ikus-entzunezkoen garapenean kontutan hartuko dira, baina gutxiago izango direla aurreikusten da (elkarrizketak, irrati programak, irrati-antzerkiak eta abar). Bideo grabazioei buruzko tratamenduari buruz esandako guztia, orokorrean audio grabazioei buruz ere badela jakintzat emango da txostenean zehar.

Bideo grabazioen tratamenduak bere konplexutasuna badu, bai eskatzen dituen baliabide aldetik bai dokumentu motaren aldetik. Bideo grabazioen tratamendurako eta kontserbaziorako ekipamendu berezia behar da (euskarri ezberdinentzat irakurleak; ikus-entzunezkoen numerizaziorako teknologia; zerbitzari informatikoen memoria-ahalmen handiagoa, eta abar).

Bideo grabazioak dokumentu garrantzitsua izan arren, publikoaren aurrean egiten diren antzezlanen grabazioen argitaratzea (interneten edo beste euskarrietan) ondo aztertu beharreko gaia da. Antzerkiaren irakaskuntzan dabiltzan eragile askok aipatu dute bideoa ikasleekin lantzeko dokumentu bezala baliotsua dela. Baina era berean, sortzaile gehienek, bideoek ez dutela beraien sorkuntzan laguntzen adierazi dute, beste egile baten lanaren bideoa ikusteak gaizki kopiatzeko arriskua ekarri dezakeelako. Iritzi bi horiei, kalitate eskasean egindako grabazioek antzerki-sorkuntzari berari mesede baino kalte gehiago egin diezaiokeela uste dutenak ere gehitu behar zaizkie, batez ere egungo gizartean, kalitate oneko irudi-hizkuntza ikustera ohituta gaudenean. Txostenean zehar ondo berezitu da bideoen dokumentazioa, alde batetik; eta bideoen argitalpena, bestetik.

1.1. Grabazioen kontsulta eta kopiarako zerbitzua:

Antzerkiaren dokumentazio zentroak bideo eta audio grabazioak kontsultatu eta kopia eskuratzeko zerbitzua eskaini behar du lehentasunez.

Grabazioen kontsulta eta kopia zerbitzua eskaini ahal izateko oinarrizko ekipamendua eskuratu behar du antzerkiaren dokumentazio zentroak. Formatu ezberdinentzako irakurgailuak; digitalizazioa egiteko baliabide teknologikoak; bertaratu gabe erabiltzaileei kopiak eskuragarri jartzeko internet zerbitzuak; eta abar. Gutxienezko ekipamendua proposatzen da:

- 2 ordenagailu (CD/DVD irakurledunak)
- Bideo numerizaziorako txartelak
- Numerizazio eta ediziorako softwarea
- Irakurgailu analogikoak:
 - VHS
 - Betacam SP

- Audio kasetea
- Irakurgailu numerikoak:
 - Betacam digitala
 - DV (DVC Pro, DV Cam, Mini DV)

1.2. Grabazioen bilketa sarea aktibatzea

Behin grabazioen katalogoa eta kontsulta/kopia zerbitzua emateko prestatutakoan, bideo eta audio grabazioen bilketa sarea aktibatu daiteke. Urrats honetan, aurretik artxiboan jasotako grabazio dokumentuen tratamendua eta katalogazioa ere abiatuko da.

Grabazio bilketa Euskal Herri osoan zehar zabaldu behar da, lurraldetasuna eta antzerki mota guztien presentzia zainduz. Aurreko fasean aktibatutako antzerki talde eta eskolen sarea baliatuko da eguneroko sorkuntzaren grabazioak bultzatu eta etorkizuneko ondarea ziurtatzeko. Taldeek izan ahal duten grabazio historikoak ere jasoko dira, eta 10. Eranskinean aipatutako erakunde eta norbanakoekin harremanak garatuko dira, grabazio historikoak jaso, eta kontserbazioa eta eskuragarritasuna eskaintzeko.

Grabazioen originalak lortu ezin direnean, kopiak eskuratzeko lanak hartuko dira, euskal antzerkiaren dokumentazio egitasmoaren helburuak bete ahal izateko. Jasotako grabazio guztiak baldintza egokietan gordeko dira dokumentazio zentroan, eta GRABAZIOAK datu-basean katalogatuko dira.

Grabazio bilketaren bidez eskuratutako ondare guztiaren katalogo fitxak internet datu-basean (GRABAZIOAK) erakutsi behar dira, edozeinek zer dagoen ikusi eta eskaerak bideratu ahal izateko. Datu-base honen garapena bi zatitan egin daiteke: Lehen urratsean, fitxak bakarrik erakutsiko dituen katalogoa erakutsi daiteke, katalogazio datu kopuru nahikoa eskuratu bada; eta bigarren urratsean, bideoak interneten argitaratzeko plataforma eta loturak garatu direnean. Bigarren lan hau abiadura onean garatzen joanez gero, dena batera argitaratzeko proposamena jaso da fase honetako kronograman (***Ikusi 5. Eranskina: Datu-baseen garapena***).

Jasotako ondarearen jarraipena egin eta bilketak dituen hutsuneak identifikatutakoan dagokion bilketa zehatzak bultzatuko dira, bildumaren aniztasuna mantendu ahal izateko.

2. Ikus-entzunezkoen internet publikaziorako plangintza

Antzezlan historikoen bideoak interneten ikusi ahal izatea hainbatetan jaso den eskaria da, bai herri antzerki lanak (pastoralak, eta abar) eta baita antzezlan ezagunak ere ikusi ahal izateko helburuarekin. Eskaera hau parte hartze prozesuan zehar sarritan antzezlanen promoziorako helburuarekin sortzen diren bideo laburren eskariarekin nahasi da. Dokumentazio egitasmoak ezin du antzezlanen promozio lanik egin, bere helburuetatik harago baitago, baina Antzerkia datu-basearen barnean agenda eskaintzean, talde bakoitzak egindako *bideo-promoaren* esteka eskainiko du. Eta etorkizunean, sustapen saileko egitasmo bezala gaur egungo antzezlanen

promoziorako webgune edo zerbitzua antolatuz gero, egitasmo hau garatzeko kalitatezko zerbitzua eskaini beharko du dokumentazio egitasmoak.

Dokumentazio helburuari lotuta eta aurretik esandako arrazoiak kontutan hartuta, antzezlan historikoen kalitatezko grabazioa eskaintzea izango da dokumentazio egitasmoaren lana. Argitaratu beharreko bideo grabazio hauek gutxieneko kalitatea eta interneten argitaratzeko baimenak izan beharko dute. Interneten argitaratzeko plangintzarako pausu hauek proposatzen dira:

2.1. Antzerki Edukien Taldea grabazioen alorrean aktibatu:

Testu historikoen tratamendu eta argitalpenerako sortutako talde honek oraingo fasean bere esparrua grabazio historikoen alorrera zabalduko du. Euskal Herri osoan zehar existitzen diren antzerki grabazio historikoen ezagutzan sakondu eta interneten argitaratzeko lehentasunen zerrenda adostuko du. Lehentasunak finkatzerakoan, Euskal Telebistak egindako antzerki grabazio historikoen bildumari emango zaio lehentasun berezia, parte hartze prozesuan zehar Euskal Herri osoko bileretan agertu den eskaera baita.

2.2. Euskal Telebistarekin (ETB) elkarlan hitzarmena:

Dokumentazio zentroak EITBekin harremanak eraiki eta elkarlan hitzarmena adosteko lanak hartuko ditu. Hitzarmen honek, ETBk bere sorreratik antzerkiaren inguruan egin dituen telebista programak eta grabatutako antzezlan, pastoral eta bestelako antzerki ikuskizunak interneten eskuragarri jartzeko helburua izango du.

ETBk bere webgunean argitaratutako grabazio hauen katalogazioa egingo da Antzerkia datu-basean, bertako beste tauletan bildutako datu guztiekin lotu (antzezlanak, emanaldiak, taldeak, pertsonak, lekuak eta abar) eta osotasun ikuspegia eskaini ahal izateko.

2.3. Bideo grabazioak interneten argitaratzeko zerbitzaria:

Jasotako grabazio historikoen digitalizazioa egin eta interneten argitaratzeko edizioa gaitutakoan, bideo fitxategiak zein zerbitzariren bidez argitaratuko diren erabaki beharko da. Youtube zerbitzua doakoa eta ezaguna da, zerbitzu oso ona ematen du, baina bertan jarritako edukien jabetza eskuratzen du. Bideoak argitaratzeko existitzen diren zerbitzarien eskaintzak ere azertu beharko dira. Hurrengo urratsean azalduko den antzerkiaren didaktikak – edo etorkizunean sortu daitezkeen sustapen/hedapen egitasmoek – beharko duten bideo zerbitzua ere kontutan hartu beharko da plataforma aukeratzeko orduan.

2.4. Jasotako bideo grabazio historikoak interneten argitaratzea:

Dokumentazio zentroan jasota dauden eta bilketa bidez jasoko diren bideo grabazioen artean, kalitatearen arabera lehentasun hurrenkera markatuko du **Antzerki Edukien Taldeak**. Argitalpenerako irizpideen galbahea pasatu duten grabazioak numerizatu eta interneten argitaratzeko tratamendua egingo zaie. Lan hau urtez urtekoa izan daiteke, edo baliabideak eskuratuz gero, digitalizazio plan zehatz baten bidez egin.

2.5. Beste dokumentazio erakundeekin elkarlan hitzarmenak:

Hainbat dokumentazio erakunde daude antzerki grabazioak dituztenak (*Ikusi 8. Eranskina*). Beraien funtsen katalogoaren eta Antzerkia datu-basearen arteko datuen elkartrukea egiteko zubiak eraikitzeaz gain, grabazio horien numerizazioa eta internet argitalpena egiteko elkarlan hitzarmenak garatu behar dira fase honetan. Bideo grabazioak erakusteko zerbitzariaren eskaintza egiteko aukera aztertu behar da, argitalpen leku kolektibo bat eratzeko aukera sortzea egokiena dela ikusten baita.

3. Grabazioen datu-basea interneten publikatzea

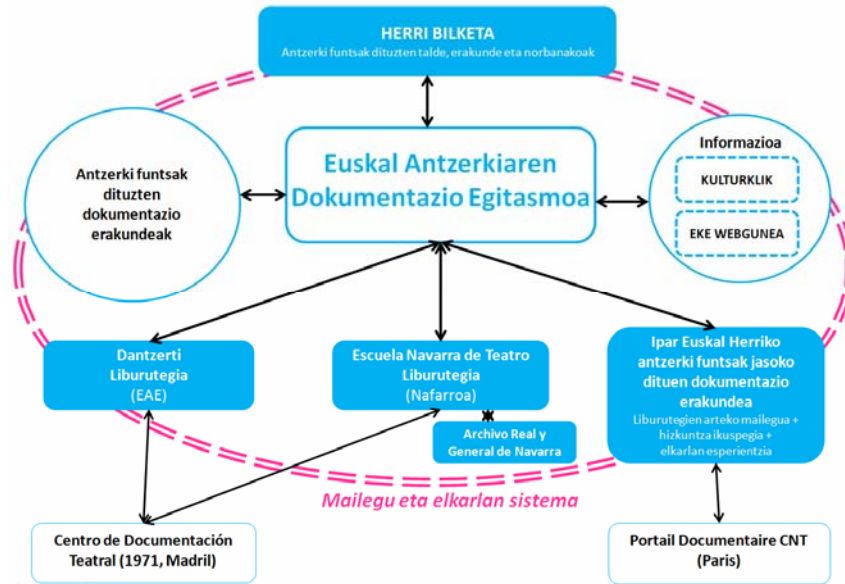
Euskal antzerkiaren dokumentazio zentroan jasotako grabazio guztien informazioa interneten erakutsiko da datu-basearen bidez, pertsona guztiek eskuragarri izan dezaten eta behar duten grabazio hori eskatu edo interneten ikusi ahal izateko. Interneten argitaratutako bideo grabazio historikoen loturak ere eskainiko ditu, bai dokumentazio zentroak berak argitaratutakoak eta baita beste erakundeek argitaratutakoak ere. Aurrerago azaldu den bezala, argitalpen lanak luzatuz gero, grabazioen katalogoa, fitxak soilik, lehenago argitaratzeko aukera aztertu daiteke.

Beste dokumentazio erakundeetan bildutako grabazioen informazioa jaso eta datu-basean erakusteko aukerak ere garatuko dira datu-base honetan, grabazio bakoitzaren kokapena adieraziz. Helburua, etorkizunean euskal antzerkiaren grabazioen katalogo bateratua eskaini eta behar dutenek modu errazean eskuratzea izango da. Gai hau liburutegien arteko mailegu sarea azaltzerakoan garatuko da.

4. Liburutegien arteko mailegu eta kopia zerbitzua

Euskal antzerkiaren dokumentazio zentroaren helburu garrantzitsuenetariko bat izango da Euskal Herri osoan zehar mailegu zerbitzua eraikitzea. Mailegu zerbitzua esatean, dokumentuen kopia zerbitzua ere barnean ulertzen da. Aurreko fasean Dantzerti eta Escuela Navarra de Teatro/Nafarroako Antzerki Eskolako liburutegien arteko mailegu sarea eratzeko ahaleginari, fase honetan, Euskal Herri osora zerbitzua emateko helburua gehitzeko ahalegina egingo da.

Txosten honetako beste ataletan erabilitako irudia berriro erabiliko da, mailegu sare hau azaltzeko:

3.Irudia: Euskal Herri osoan zehar antzerkiaren inguruko mailegu zerbitzua

Mailegu zerbitzua martxan jartzeko elementurik garrantzitsuena datu-baseetan edo katalogoetan dagoen informazioa modu bateratuan bilatzeko aukera eskaintzea da. Liburutegi sareetan katalogo berdina erabilia eratzen da mailegu zerbitzu eraginkorrena, baina kasu honetan, erakunde bakoitzaren programa informatiko edo logiziela erabilia lortu beharko da dokumentu eta informazioaren kontsulta bateratua. Antzerkia datu-baseak katalogo eta datu-base hauetara sarrera bermatu beharko luke. Txosten honen helburuetatik kanpo dago datu-baseen kontsulta bateratuta egiteko moduen azterketa egitea, lan honek azterketa berezia beharko du. Baionako Mediatekak egituraturtako Bilketa egitasmoak (<http://www.bilketa.eus>) lortu du hainbat datu-base ezberdinetan sakabanaturako datuak modu bateratuan bilatzeko aukera. Baionako Mediateka izan daiteke bilaketarako gune bateratua sortzeko esperientzia eta jakintza eskaini dezakeen erakunde.

Dokumentuen mailegu zerbitzua eratzeko beste kontu hauek ere garatu eta adostu beharko dira:

- Dokumentuen mailegua:
 - Liburutegien arteko mailegu zerbitzuetik kanpo dauden edo mailegu berezia duten dokumentuak
 - Mailegu epeak eta luzapenak eskatzeko aukerak
 - Bidalketa gastuen ordainketa ardurak
- Dokumentuen kopia:
 - Legearen araberrako kopia zerbitzuaren definizioa
 - Fitxategiak helarazteko zerbitzuak: FTP edo bestelako doako zerbitzuak

- Kopia gastuen ordainketa ardurak
- Gastuen kudeaketa: herritarrari ahalik eta kostu txikiena eskaintzeko bideak aztertu behar dira.

Mailegu sare honek 3 eraztun izango ditu, urratsez urrats garatu beharrekoak: erdigunea, antzerkiaren inguruko dokumentazio egitasmoekin; bigarren zabalgunea, Euskal Herriko udal liburutegi eta liburutegi publikoen sareekin; eta hirugarren zabalgunea, euskarazko antzerki funtsak dituzten dokumentazio erakundeekin garatu beharrekoa.

4.1. Antzerkiaren dokumentazio egitasmoen arteko mailegu zerbitzua:

Hegoaldean Dantzerti eta ENT/NAEko liburutegiak erreferentzia izanda; Iparraldean Baionako Mediateka izatea proposatzen da. Euskal antzerkiaren dokumentazio zentroarekin batera, mailegu zerbitzuko erdigunea osatuko dute. Aurreko faseetik egindako harremanen ondorioz, fase honetan mailegu zerbitzuan sakontzeko aukerak izango dira. Erdiguneko liburutegi zerbitzu hauek antzerkiari buruzko espezializazioa izango dute, eta ondoren zabalduko diren mailegu sareei zerbitzua eskainiko die. Euskal Herritik kanpoko erakundeekin mailegu zerbitzua eskaintzeko harremanak ere erdiguneko erakundeek egingo dituzte (Madril, Paris, Bartzelona, ...)

4.2. Liburutegi publikoen sareetako arduradunekin harremanak eta elkarlana:

Euskal Herri osoko udal liburutegi publikoen sareak baliatuta (EAE, Nafarroa eta Lapurdi, Baxenabarre eta Zuberoakoak). Ezinbestean Eusko Jaurilaritza, Nafarroako Gobernu eta Euskal Kultur Erakundearen laguntza beharko da mailegu zerbitzu hau liburutegi publikoen sareekin biltzeko. Udal liburutegiak dira herritarrengandik hurbilen dauden dokumentazio zerbitzuak dira, beraien arteko zerbitzu-sareak eratuta dituzte, eta kalitatezko zerbitzuak eskaintzen dituzte. Antzerkiaren inguruan edozein dokumentu eskuratu behar duen eragilearentzat erreferentziatzeko dokumentazio guneak izan behar dira. Erdiguneko dokumentazio egitasmoek antzerkiari buruz egindako eskaerei erantzuten lagunduko die.

4.3. Euskal antzerki funtsak dituzten dokumentazio erakundeekin elkarlana:

Aurreko liburutegi-sareetatik kanpo dauden eta euskal antzerkiaren funtsak dituzten artxiboak eta liburutegiek osatuko dute (*Ikusi 8. Eranskina*). Euskal antzerkiaren dokumentazio zentroak datuen trukerako eta mailegu zerbitzua eratzeko erraztasunak eskainiko dizkie. Behin mailegu eta dokumentuen kopia zerbitzua eratuta, erdiguneko dokumentazio egitasmoek antzerkiari buruz egindako eskaerei erantzuten lagunduko die.

5. Antzerkiaren material didaktikoaren dokumentazioa

Euskal antzerkiaren didaktika parte hartze prozesuaren zehar sarritan agertu den gaia da, eta antzerkiaren dokumentazio-unitatearen elementuetariko bat da. Dokumentazio

zentroak euskaraz egindako antzerkiaren material didaktikoa eskuragarri jartzeko zerbitzua eta baliabide teknikoak eskaini behar ditu, baina gai honen inguruan dokumentazioaz gaindiko beste hainbat gai nahasten dira:

- Didaktika terminologiaren azpian hainbat transmisio mota ezberdinak nahasten dira terminologia berberarekin: antzerkia formazio espezializatu bezala dutenentzat materiala; antzerki eskola amateurrentzat materiala (gazte, haur zein heldu); eta hezkuntza arautuan haur eta gazteekin antzerkia lantzeko materiala. Horrez gain, hezkuntza arautuan antzerkia bitarteko bezala beste arloak lantzeko material didaktikoa ere badago: euskara, kultur aniztasuna, generoa, eta abar. Material mota bakoitzak bere ezaugarriak izango ditu, eta dokumentazio zerbitzua diseinatzerakoan kontutan hartu beharko dira.
- Antzerki eskola ezberdinetan sortutako materiala dago. Material hau argitaratu ahal izateko gutxienerako sailkapena beharko da: mota (antzezleak, ikasleak, hezkuntza arautua, antzerkia bitarteko); landu nahi den arloa; adina; eta abar. Sailkapen hau egiteko antzerki eragileen arteko adostasuna beharko da. Eta materialaren edizioa eta prestaketa ere beharko da, interneten argitaratzeko formatuetara egokitu ahal izateko.
- Hezkuntza arautuan hainbat esperientzia ezberdin daude, bai Iparraldean eta baita Hegoaldean ere. Ez dago Euskal Herri osoan zehar hezkuntza sisteman antzerkia lantzeko adostutako curriculumik.

Egoera honen aurrean, antzerkiaren dokumentazio zentroak bi lerrotan lan egitea proposatuko da: batetik, dagoneko sortuta dagoen materiala bildu eta publikatzeko lanak burutu eta baliabideak ziurtatzea; eta bestetik, etorkizunean, helburu ezberdinak betetzeko materiala sortzeko taldea eta baliabideak eskaintzea.

5.1. Sortuta dagoen material didaktikoa publikatzeko plataforma

Epe laburreko egitasmoa izango da hau. Euskal Herri osoan zehar antzerki eskola eta hezkuntza arautuan antzerkia lantzeko sortutako materiala bildu, gutxienerako antolaketa eman, eta interneten publikatzeko zerbitzua eskainiko du dokumentazio zentroak.

Lan hau egiteko lehenengo pausua, Euskal Herri osoan zehar antzerkiaren transmisioan ari diren eragileetako ordezkariak osatutako **Antzerkiaren Didaktika Taldea** aktibatu beharko da. Talde honen egitekoak izango dira antzerki eskolekin eta hezkuntzan ari diren antzerki irakasleekin harremanak eraiki, partekatu nahi duten materiala bildu, eta material hori sailkatzea. Sailkapenerako metodoa ere adostu beharko du Didaktika Taldeak.

Antzerkiaren dokumentazio zentroak, bildutako materialaren ezaugarriak eta adostutako sailkapen edo antolaketa irizpideak kontutan hartuta sortu beharko du material guzti hori interneten publikatu ahal izateko plataforma. Material bakoitzaren baldintzak eta partekatu duenaren identifikazioa ere ahalbidetuko du.

Plataforma horrek bateratu beharko ditu Antzerkia datu-baseko datuak; ariketa edo sekuentzia didaktikoak egiteko tresnak; eta baliabide bezala ariketek behar dituzten

dokumentu edo eduki digitalak kudeatzeko tresnak (ariketen dokumentuak; bideoak; argazkiak; eta abar).

Plataforma horretan, Euskal Herri osoan zehar dauden antzerki eskola guztien mapa eskaintzea ere ikusten da. Mota guztietako eskolen berri eskainiko du mapak: antzezle profesional edo dedikaziodunentzat diren eskolak; antzerkizale amateurrentzat antzerkia ikasi eta gozatzeko bide diren herrietako antzerkizale taldeak (herrietako antzerki taldeak); eta hezkuntza arautuan dauden antzerki taldeak. Etorkizunean, informazio-bilketa sarea ondo sendotuta dagoenean, hezkuntza arautuan antzerkia lantzen duten ikasgelen berri ere eman dezake, ikasturte bakoitzean zenbat ikasle eta zeintzuk irakasle ibili diren jasoaz. Baina datu hauek urtero sistematikoki eskuratu eta ezagutzera eman ahal izateko, harreman sare indartsua behar da.

5.2. Material didaktikoa biltzeko sarea

Antzerkiaren oinarriko dokumentazio-unitatea kontutan hartuta, dokumentazio zentroak antzerki sortzaile eta taldeekin dituen harremanak sakondu behar ditu fase honetan, antzezlan bakoitzari lotuta sortu daitezkeen antzerki ariketak edo unitate didaktikoak biltzeko. Antzerki taldeek material honen internet argitalpena ze momentutan egitea komeni den erabaki dezakete: antzezlana aktibo dagoen momentuan bertan (ikastetxeek edo bestelako antzerki taldeek erabili eta antzezlana bera ikustera joateko aukerak sortzeko) edo behin antzezlanaren ibilbidea bukatuta dagoenean.

5.3. Material didaktikoa sortzeko bultzada

Epe luzeko egitasmoa, euskarazko antzerkia transmititzeko material didaktiko ezberdinak sortzea izango da. Transmisio saileko egitasmo bat izan behar da material sorkuntza, eta horretarako Euskal Herri osoa kontutan hartuko duen taldea eratu eta lanean jarri beharko da. Ez da txosten honen egitekoa material didaktikoaren sorkuntza egiteko proposamena zehaztea. Dokumentazio zentroak, baliabide teknikoak (datu-baseak, eduki numerikoak kudeatzeko tresnak; antzerki ariketak modu digitalean eskaintzeko tresnak) eta dokumentuen zerbitzu eraginkorra eskaintzea ziurtatu beharko du.

6. Didaktikarako plataforma interneten publikatzea

Bildutako edo sortutako materialaren arabera publikatu ahal izango da plataforma hau interneten. Urrats batean edo bitan egin daitekeen arren, publikatzen den lehen momentutik antzerki eskola mota guztien maparekin batera publikatzea proposatzen da, bata besteengan izan dezakeen eraginagatik.

7. Argazkien zerbitzuaren garapena

Grabazioen datu-basea eta material didaktikoaren plataforma garatzearekin batera, interneten fitxategi digitalak argitaratzeko teknologia egokia eskuratzea espero da. Teknologia honen bidez, argazkien katalogazioa, tratamendua eta internet publikazioa modu egokian egiteko aukera egongo da, eta argazki zerbitzua martxan jartzeko momentu egokia izango da.

7.1. Argazkia datu-basearen garapena

Argazkien datu-baseak argazki bakarrak zein bilduma osoak katalogatzeko aukera emango du, eta Antzerkia datu-baseko beste taula guztiekin loturak izango ditu (**Ikusi 5. Eranskina**). Horrez gain, dagozkien baimenak dituzten argazki numerikoak interneten publikatzeko aukera ere eskainiko du. Grabazioekin bezala, publiko egiten den fitxategi bakoitzari dagozkion baimenak azalduko ditu; eta argitaratzen den fitxategiak jatorriari eta baimenei buruzko informazioa metadatuetan jasota izatea komeni da.

7.2. Argazkien tratamendua eta bilketa sarea

Argazkien tratamendua, digitalizazioa, eta kontserbazioa egoki egiteko ekipamendu hau beharko da:

- Irudien tratamendurako programa informatiko edo logiziel libreak eta doakoak oso egokiak dira, behar diren lanak egiteko.
- Paperezko argazkien, diapositiben eta negatiboen numerizazioa egiteko eskanerra.
- Artxibatzeak kutxa edo euskarri bereziak: paperezko argazki zaharrak; negatiboak; diapositibak; eta bestelakoak egoki gorde ahal izateko.

Ordura arte zentroan jasotako artxiboen baitan dauden argazkien katalogazioa abiatu behar da fase honetan. Ahal den heinean, banakako katalogazioa egingo da; eta bilduma handiegia izanez gero, erreportajeak katalogatuko dira. Beti ere etorkizunean banaka katalogatzeko aukera teknikoki bermatuz.

Dokumentazio zentroak urteetan garatutako informazio eta bilketa sarea baliatuz, argazkien bilketa espresuki bultzatuko du urrats honetan. Argazkiak jaso ahala katalogatu eta interneteko datu-basean horren ziurtasuna emateko ahalmena izango da.

8. Argazkiak datu-basea interneten publikatu

Argazkien katalogazioa aurreratu ahala, datu-basea interneten argitaratzeko urratsa eman daiteke, nahiz eta argazkiak argitaratzeko modulu gabe izan.

Argazkiak datu-basearekin batera argitaratzeko plangintza diseinatu beharko da. Interneten argitaratzeko plangintza ere diseinatu beharko da, lehenik eta behin dagoneko euskarri numerikoan dauden eta argitaratzeko baimenak dituzten argazkiak egingo dira. Aurretik jasotako artxiboetan dauden argazkiek dohaintza dokumentuetan zehaztua izango dute argitaratzeko baimena duten ala ez. Eta fase honetako argazki bilketaren bidez ere dohaintza dokumentu bidez ziurtatuko dira baimenak.

Euskarri ezberdinetan dauden argazki historikoen digitalizazioa egiteko baliabideak eskuratu eta ahalik eta kopuru handienak prozesatzea komeni da, kontserbazioa ziurtatu eta erabiltzaileei ere kontsulta errazteko helburuarekin. Argazki historikoak interneten argitaratzeko baimenak eskuratzea ere lan handia izango da, baina beharrezkoa.

9. Artxiboa datu-basea interneten publikatu

Lehenengo fasean egindako artxiboa datu-basearen oinarriko diseinua garatuko da, dokumentu numerikoen kudeaketarako moduluarekin batera. Eta dagoneko beste ataletako dokumenturik (testuak, grabazioak, argazkiak, eta abar) izango ez duten artxibo funtsen katalogazioan sakonduko da. Artxibo datu-basea Antzerkia datu-baseko beste taula guztiekin elkarlotuta egongo da, eta artxiboetako estandarrak zainduta, datuen elkartruckerako erraztasunak eskainiko ditu. Dokumentuen numerizazioa eta, dagokion kasuan, internet publikazioa ere gauzatuko da.

10. Eskuorriak datu-basea interneten publikatu

Artxiboa datu-basearekin gertatu bezala, eskuorriak datu-basea ere dokumentu digitalen kudeaketarako moduluarekin batera osatuko da, eta dagoneko digitalean dauden fitxategiak interneten publiko egingo dira, datu-base osoarekin batera.

11. Harremanak eta elkarlana: antzerki datutegiaren garapena

Euskal antzerkiaren dokumentazio egitasmoa definitzeko parte hartze prozesuan zehar antzerkiari buruzko diru-laguntzak, areto edo espazio eszenikoei buruzko informazioa, antzerki antolatzaile eta programatzaileei buruzkoa, eta estatistikak ere eskaintzeko zerbitzuak agertu ziren.

Dagoneko datu horiek Eusko Jaurlaritzaren *Kulturklik* egitasmoa eta Eusko Kultur Erakundearen kultur zerbitzuen webgunean biltzen dira. Bestalde, Antzerkia datu-baseak ere azken urteetako datu ugari bilduta izango ditu fase honetan eta egun falta diren datuak eskaini ahal izango ditu Euskal Herri mailan: antzezlanak, emanaldiak, antolatzaileak, aretoak, pertsonak, herriak, ... Datu guzti hauek elkarlan honetan eskaintzeko moduan izango da dokumentazio egitasmoa, euskarazko antzerkiari buruzko estatistikak garatu ahal izateko, eta egungo antzerkiaren argazki zehatzagoa ere eskaini ahal izateko.

Erakunde biek lehen fasean zehar euskal antzerkiaren agenda garatzeko elkarlana gauzatuta egongo da bigarren fase honetarako. Datutegien artean informazioa trukatzeko zubi informatikoak egin eta datu bilketa hobetzeko elkarlanean egitasmoak bultzatuko dira.

12. Antzezlanetako materiala mailegatzeko zerbitzua

Bere garaian Euskal Antzerki Taldeen Biltzarrak (EATB) egiten zuen bezala, antzezlan ezberdinetan erabilitako materiala berrerabiltzeko aukera eskaini ahal izango du dokumentazio zerbitzuak. Zerbitzu hau garatzen azkena izatea proposatzen da txostenean, aurreko zerbitzuek lehentasun handiagoa baitute, eta agian lan-baliabideak ere mugatuak izan daitezkeelako.

Antzerki taldeekin urteetako lanaren bidez sortutako harreman sarea erabilia osatu daiteke zerbitzu honetarako jantzi, eszenografia eta bestelako objektuen multzoa.

Antolaketa juridikoa

Euskal antzerkiaren dokumentazio zentroaren antolaketa juridikorako hainbat proposamen jaso ziren parte hartze prozesuan (**Ikusi 9. Eranskina: Antolaketarako proposamenak**). Euskal Herri osoko erakunde publiko gehienek babestu beharreko egitasmoa izan behar dela agertu zen, bultzatzailea Hegoaldekoa izanik, Iparraldean horrelako egitasmo bat babestu bai baina bultzatzeko baliabide nahikorik ez dagoela ikusi baitzen. Gehiengoak, herritarrek edo gizarte zibilak parte hartzen duen antzerkiaren inguruko elkarte (EHAZE) eta erakundeen arteko erakunde mistoa proposatu zuten.

Euskarazko antzerkiak duen egoeran ezinbestekoak dira erakunde publikoek eta antzerki profesionalaren erakundeek euskarazko antzerkia sustatzeko egiten dituzten ahaleginak. Eta horrez gain, Euskal Herri osoko aktibazio sozialean lagunduko duen herritarren parte hartzea behar da, mota guztietako antzerki sortzaileen mesedetan eta lurralde guztietan zehar lan egingo duena. Lan hori Euskal Herriko Antzerkizale Elkarteak egitea ikusten da. Txosten honetan antolaketa juridiko mistoaren aldeko proposamena egin nahi da, gobernantza modua ahalbidetuko duen antolaketa egokiena delako:

- Euskal Herriko Antzerkizale Elkarteak: Dokumentazio egitasmoa bultzatu eta euskarazko antzerkiaren aktibazio soziala Euskal Herri osoan zehar gauzatuko du. Horretarako, beste sailtako egitasmoak ere bultzatuko ditu: Transmisioa, Ikerkuntza eta Sustapena. Gizarte zibilaren parte hartzea ziurtatuko du, mota guztietako eta lurralde guztietako antzerkizaleen (sortzaileak, eragileak eta zaleak) parte hartzea zainduz (Ikus 1. eranskina).
- Administrazio publikoak: Dokumentazio egitasmoaren helburu publikoak zaindu eta egitasmoaren egonkortasuna ziurtatuko dute. Eusko Jaurlaritzak dokumentazio egitasmo hau babestu eta bultzatu behar duela ikusten da, beste administrazio publikoen parte hartzea ziurtatuaz. Kokapen fisikoa lurralde batean izanagatik ere, Nafarroako Gobernuak, Euskal Herri Elkargoa (Eusko Kultur Erakundea); Arabako Foru Aldundia; Bizkaiko Foru Aldundia; Gipuzkoako Foru Aldundia eta zazpi hiriburuetakoa udalek parte hartzeko moduko erakundea izan behar da. Administrazio bakoitzak bere lurraldeko antzerkia lagundu ordez, osotasunean laguntzeko aukera izan behar du, euskal antzerkiak lur osoko zaleak behar baititu, bai eragiten bai antzokiak eta plazak betetzen. Horretarako erakundeek ere elkarlanean jardun behar dute, lurralde zehatz baten ikuspegia gaindituta. Erakunde berri honek aukera hori eman behar die.
- Unibertsitatea: Dokumentazio egitasmoaren baitan ikerketaren jakintza eta esperientzia zainduko du. Erakunde berri horretan unibertsitatearen batek edo gehiagok parte hartu beharko luke

- Dokumentazio erakundeak: Antzerkiaren dokumentazioari lotuta, Dantzertiren (Bilbo, 2015) eta Escuela Navarra de Teatro/Nafarroako Antzerki Eskolaren (Iruñea, 1986) dokumentazio zentroek antolaketa honetan aholkularitza eta elkarlan eragile bezala parte hartzea ikusten da. Modu berean, Mintzola bidez, Xenpelar Dokumentazio Zentroak ere ahozko sorkuntzen dokumentazio mailako aholkularitza eta elkarlanarekin parte hartu dezake.

Gobernantza modu hau ahalbidetuko duen izaera juridiko egokiena aurkitu behar da. Hegoaldeko legediaren arabera bultzatzen den fundazioen izaerak ez du kultur elkarlearen parte hartze zibikoa ahalbidetzen, gobernantzarako eredu egokiagoak aurkitu beharko dira.

Mintzola Ahozko Lantegiaren eskaintza

Euskal antzerkiaren dokumentazioa Euskal Herri osoko antzerki eragileek, Euskal Herriko Antzerkizale Elkartearen bidez, bultzatu beharreko egitasmoa dela ikusten da Mintzola Ahozko Lantegian. Dokumentazio zentro hori euskarazko antzerkiaren aktibazio soziala lurralde guztietan zehar emateko lagungarri izan behar da. Antzerkiaren berezko ekosistemaren erdigunean kokatuta egon behar da, eragile mota guztien eta euskararen lurralde guztien zerbitzura, eta antzerkiaren eraldaketa laguntzeko prest.

Mintzola Ahozko Lantegiak ezin du dokumentazio egitasmo hori gauzatu baina behar izanez gero, aholkularitza eta laguntza teknikoa eskaini dezake eta horretarako prestutasun guztia agertu nahi du txosten honetan. Eman dezakeen laguntza horren aukerak deskribatuko dira ondoren:

- Egitasmoa erakunde publikoei aurkezteko fasea: Euskal Herriko Antzerkizale Elkarteak lurralde guztietako antzerki eragileek osatutako talde bat eratzea proposatzen da, egitasmo hau Euskal Herri osoko administrazio erakundeei parte hartu eta baliabideak jarri dezaten eskatzeko. Mintzola Ahozko Lantegiak talde horren eragiletzan lagundu dezake, antzerki munduko eragilea izango den soldatapeko pertsona bat aktibatu arte. Behin eragile hori izanik, behar izanez gero, Mintzolak aholkularitza eskaini dezake.
- Datu-baseen garapenean: Xenpelar Dokumentazio Zentroak BDB, Bertsolaritzaren Datu-Baserako garatutako tresneria guztia eta antzerkiaren dokumentazioak behar duen datu-base osoaren diseinurako aholkularitza eskaini dezake Mintzola Ahozko Lantegiak. Zerbitzari informatikoak erabiltzeko aukera ere aztertu daiteke, hasierako fasean.
- Herri bilketaren garapenean: Beste dokumentazio egitasmoekin alderatuz, bertsolaritza edo antzerkiaren dokumentazioa herri bilketan oinarritutakoa da.

Euskal Herri osoko harreman-sarearen antolaketa, bilketarako tresna teknologikoak eta bestelako esperientziak eskaini dezake Mintzola Ahozko Lantegiak.

- Ikus-entzunezkoen tratamenduan: Xenpelar Dokumentazio Zentroak ikus-entzunezkoetan duen esperientzian oinarritutako aholkularitza eskaini dezake. Grabazioen eta material didaktikoen tratamendurako eta plataforma informatikoen garapenerako ere laguntza teknikoa eskaini dezake.
- *Hazitegi epealdia*: Aurreko puntuetan azaldutako laguntza eskaintzeko modu egokia izan daiteke *Hazitegi egonaldia*. Hasierako urteetan sorkuntza baten dokumentazio egitasmoa martxan jartzea zein zaila den jakinda, Xenpelar Dokumentazio Zentroaren espazioak erabiltzeko eskaintza da, aurreko puntuetan azaldutako aholkularitza eta laguntzak jaso, eta behin antzerkiaren dokumentazio egitasmoa sendotuta, bere leku fisikora lekuz aldatzeko. Lau urtetako epealdia izan daiteke.

Eskaintza guzti hau gauzatzeko Mintzola Ahozko Lantegiak baliabide ekonomikoak ziurtatu beharko ditu, gaur egungo baliabideekin ezin baitu horrelako eskaintzarik egin. Xenpelar Dokumentazio Zentroaren esperientzia eta urteetan ahalegin handiz garatutako teknologiak antzerkiaren dokumentazioaren egitasmoarentzat lagungarri izan daitezkeela ikusten da.

Mintzola Ahozko Lantegiak ere bere prestutasuna agertu nahi die antzerki eragileei aktibazio sozialerako beharrezkoak diren beste sailetan (sustapena, transmisioa eta ikerkuntza) ere dokumentazioarekin egin den bezala, Euskal Herri mailan garatutako parte hartze zabalen bidez egitasmo estrategikoen txostenak finkatzeko.

Euskal Antzerkiaren Dokumentazioa

- Eranskinak -

1. Eranskina. Parte hartze prozesua

2016 eta 2017 bitartean Euskal Herri osoan zehar Euskal antzerkiaren dokumentazio egitasmoa definitzeko parte hartze prozesua egin zen, Euskal Herriko Antzerkizale Elkarte eta Mintzola Ahozko Lantegiaren artean. Ipar Euskal Herriko parte hartzea borondatezko antzerkizaleen laguntzari esker antolatu ziren.

Dokumentazio egitasmoaren oinarriak jasotzeko modua prozesu parte hartzaile baten bidez egitea erabaki zen, batetik, ahalik eta jende gehien iritzia bildu ahal izateko; eta bestetik, euskal antzerkiaren inguruan dabilzan eragile ezberdinek elkar ezagutu eta gogoetak elkartrukatzeko aukerak sortzeko.

5 tailer/bilera egin ziren herrialde ezberdinetan (Bilbo, Donostia, Iruñea, Kanbo eta Maule), euskal antzerkiaren inguruan dabilzan hainbat eragile profesional eta amateurekin (antzezle, zuzendari, sortzaile, irakasle, ikasle, zale, eta abar). Tailer hauetan parte hartzaile guztien iritzia entzun eta jaso ziren, tarteka egin ziren bakarkako elkarrizketatuen iritziekin bildu, eta jasotakoaren laburpena berriro parte hartzaile guztiekin kontrastatu zen.

Parte hartzeari buruzko azalpenak beste txosten batean argitaratu dute Euskal Herriko Antzerkizale Elkarteak eta Mintzola Ahozko Lantegiak:

<http://www.mintzola.eu/eu/files/ahozko-elkargunea/euskal-antzerkiaren-dokumentazioa-parte-hartzea>

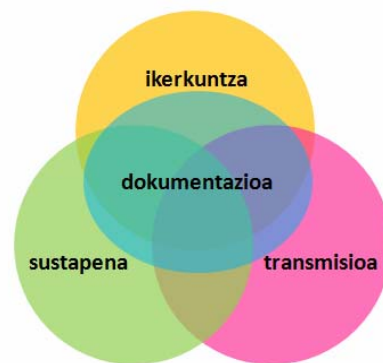
Euskal Antzerkiaren Dokumentazioa

:: Zer dokumentazio zerbitzuz lagunduko dio egungo euskal antzerkiari? ::

Kronologikoki	Tailerretan	Idatzit	Elkarrizketak	Parte hartu	Kontaktatutakoak
Bizkaia	18	4	3	25	54
Gipuzkoa/Araba	18	4	3	25	69
Nafarroa	15	3	2	20	47
Lapuri/Nafarroa Beherea	8	10	3	21	61
Zuberoa	10	1	1	12	22
GUZTIRA	69	22	12	103	253

2.Eranskina. Eraldaketa tresna

Euskal antzerkiaren dokumentazio egitasmoa definitzeko parte hartze prozesuan zehar “Zein dokumentazio zerbitzuek lagunduko dute euskal antzerkia?” galderari erantzunez hainbat erantzun jaso ziren berez dokumentazio arloari ez zegozkienak. Dokumentazioaz gain jaso ziren bestelako beharrak aztertuta, bertsolaritzaren aktibazio sozialean erabilitako eskema antzekoan egokitzen direla ikusi da. Eskema hau 3 sailetan banatuta dago, elkarren artean oso lotuta daude eta elkar eragiten die; eta borondatezko eta soldatapeko eragileen artean bultzatzen dira. Dokumentazioa erdigunean dago, sail guztien dokumentazio eta informazio beharrei erantzuten:

Sustapen sailak sorkuntzaren hedapena eta sustapena egiten du, sorkuntzaren egoera zainduz eta eraginez; transmisio sailak sorkuntza bera hurrengo belaunaldiei geroratzea du helburu, hezkuntza arautuan, sorkuntza-eskoletan eta aisialdian eraginez; ikerkuntzak sorkuntzaren ikerketa bultzatzen du maila guztietan, eta beste sailletako jakintza beharrei erantzuna ematen die. Euskal antzerkiaren parte hartze prozesuak lurralde guztietan beste hiru sail hauetako egitasmo eskaerak jaso dituela ikustean, eskema hau baliagarria izan daitekeela proposatzen da txosten honetan. Dokumentazio egitasmoak sail hauetako egitasmoei erantzun beharko die, antzerkiaren eraldaketarako tresna bezala.

Euskal antzerkiaren aktibazio sozialerako eskema hau, maila ugaritan zabaldu daiteke, bakoitzak bere berezitasunak izan arren, egitura txikienetik hasita. Adibidez:

- Antzerki konpainia mailan (taldea): antzezlanen promoziorako emanaldi berezien eskaintza (sustapena); antzezlanaren sorkuntza prozesua eta esperimentazioa (ikerkuntza); antzezlanaren unitate didaktikoa hezkuntza arauturako, antzerki-ikasleentzat ariketak (transmisioa).
- Herriko antzerki talde mailan (herria): egun ematen diren antzezlanak herrira ekartzea, antzerki testuen lehiaketak, antzerki topaketak (sustapena); herri mailako antzerki informazio eta dokumentazio bilketa (ikerkuntza); herritarren antzerki eskola edo taldea, hurrekin antzerki eskola edo taldea (transmisioa).

- Euskal Herriko antzerkizale elkarteak (Euskal Herria): hedabideek antzerkia zabaltzeko plangintza, antzerki topaketak (sustapena); euskal antzerkiaren historia, egungo antzerkiaren ikerketa bultzatzea (ikerkuntza); hezkuntza arautuan antzerkiaren oinarriak erakusteko curriculumak eta plangintza, antzerkirako material didaktikoa sortzea, aisialdiko antzerki egonaldiak gazteentzat (transmisioa).

Azken maila honetarako sustapen, transmisio eta ikerkuntza beharrak bildu dira parte hartze prozesuan zehar. Txosten honen helburua ez da sail bakoitzaren lehentasunak eta plangintza egitea. Ondorengo tauletan bildu dira beste sailei dagozkien beharrak, **JASOTA BEZALA**, ideia orokorra eskaintzeko helburuarekin. Sail bakoitzaren plangintza egiteko, Euskal Herri mailan zabaldu behar den parte hartze prozesu bat egin beharko litzateke, dokumentazioarekin egin den bezala.

IKERKUNTZA

Dokumentazioaz haratago, Ikerkuntza sailari lotutako beharrak dira. Jasota bezala bildu dira hemen, zirriborro bezala, sailari buruzko ideia orokorra eskaintzeko helburuarekin. Dokumentazio egitasmoa finkatzeko egin den bezala, Euskal Herri mailako parte hartze prozesu batekin sail honetako lehentasunak eta plangintza finkatu daiteke.

Saila	Jasotako proposamenak
ikerkuntza	Ezin da dokumentuak eskaintzen dituen unitate soila izan. 1) Zerbitzu nagusia, kalitatezko ahozko antzerkia sortzeko zerbitzua ematea izan behar da: Orain arte egin ez dena eta hain beharrezkoa dena. Unibertsitateak paper garrantzitsua du lan honetan: ahozko teknikak, euskalkien erabilera egokia, esamoldeen ezagutza, ahoskatzea, intonazioa, eta abar. 2) Erreferentzia funtzioa: Euskal antzerkiaren memoria eta geroratzea. Egindako lan erreferentzialen ezagutzaren oinarria izatea euskal antzerkizaleak, ikasleak: Euskal klasikoek eta antzerki lan erreferentzialen ezagutza zabaltzea
ikerkuntza	Euskal antzerkiari buruzko ikerketak eta gogoetak sortu eta zabaldu egin behar dira. Batetik, euskal antzerkiari buruzko ikerketa eta gogoetak, edozein hizkuntzatan egindakoak, zabaldu egin behar dira, ezagutarazi; eta bestetik, munduko antzerkitik egindako gogoetak euskaratu behar dira, gureratu, gure hitzetan jarri. Kanpoko influentziak transmititu behar dira, komunikatu, denok ikasteko bertatik. Euskaraz egin den antzerkiak baditu munduko influentziak, eta horren berri ere eman behar da. Jakintzaren zabalkunde lanak egin behar dira.
ikerkuntza	Argitalpengintza: 1) Testuekin batera dramaturgia oharrak bultzatzea: dramaturgia, testuinguru historikoa, taldeko kideen ezaugarriak, zuzendaritza mota. Taula zuzendaritza oharrak. 2) Gogoeta lanak (Antton Lukuren Libertitzeaz gisako liburuak falta dira euskaraz) 3) Irakaskuntza eta formaziorako materialak
ikerkuntza	Antzerki testuak + antzerkiaren teoria liburuak + antzerki ariketak elkarlotzeko lana: antzerki ariketak bilatzen banitu, hauek praktikan jartzeko egokiak diren testuak loturik izatea; eta antzerki teoria bati edo besteari erreferentzia egiten dioten loturak. Autore bat landu nahi izanez gero, bere testuak eta haiek lantzeko ariketa eta teoria zati batzuk proposatzea. Teorian sartuz gero, sakontzeko ariketak eta antzerki testu berezitu batzuetara bideratzea.
ikerkuntza	Ikerketa talde bat eratu, euskal arte dramatik berezituak.
ikerkuntza	Pastoralak idazteko kodeak zeintzuk diren ikertu eta zabaltzea (<i>nola idatzi behar diren, gomendioak eta abar</i>)
ikerkuntza	Euskal antzerkigintzari buruz ikerketak sustatzea, mota ezberdinak sailkatuz (herri antzerkia, estilo ezberdinak, ...)
ikerkuntza	Euskal antzerkigintzaren historia egitea, ezagutza sustatzea.
ikerkuntza	Euskal historiari buruzko dokumentazioa: ardatz kronologiko oso eta antolaketa bat ikusi daitekeen. <i>Liburuetan, entziklopediarekin, dokumentalak EITBrekin</i>
ikerkuntza	Historiako antzerki eragileen biografiak eta antzerki taldeen informazioak wikipedian sortu
ikerkuntza	Antzerkirako euskarazko hiztegia
ikerkuntza	Itzulpengintza zerbitzua eratu behar da erdaretatik euskarara ekartzeko: gogoetak, gidoiak, aholkularitza, informazio iturrien itzulpen zerbitzua, ...
ikerkuntza	Ikuspegi kritikoa garatu behar da: Obra onak eta txarrak profesionalen eta amateurren artean daude, denean. Ikuspegi kritikoa garatzea behar beharrezkoa da, antzerki kultura garatzea.

SUSTAPENA

Dokumentazioaz haratago, Sustapen sailari lotutako beharrak dira. Jasota bezala bildu dira hemen, zirriborro bezala, sailari buruzko ideia orokorra eskaintzeko helburuarekin. Dokumentazio egitasmoa finkatzeko egin den bezala, Euskal Herri mailako parte hartze prozesu batekin sail honetako lehentasunak eta plangintza finkatu daitezke.

Saila	Jasotako proposamenak
sustapena	Emanaldien zirkuitua sortu behar da: Euskal Herri osoan zehar, lanen ezagutza bultzatu eta elkar ezagutzeko. Taldeen biziraupen ekonomiko- kreatiboa segurtatzearen. Hegoalde eta Iparraldearen artean zenbat lan trukatzeko diren ikusi eta landu behar da. Gai garrantzitsua da.
sustapena	Antzerki eragileen barneko sare bat sortu eta antolatu: ikastaro, aktoreen trukaketa, komunikazioa, ...
sustapena	ETB: Euskal Telebistak euskal antzerkiari leku duina egin beharko lioke. Tresna oso garrantzitsua izan daiteke, egin denaren eta egiten ari denaren ezagutza bultzatu eta lanak ezagutarazteko. Baina ez grabazio hutsa. Antzerkia telebistarako moldatuta, gehiago landuta: • ETBren antzerki programa "Hau komeria" berreskuratzea, berriro sortzea, programa zaharrak eskura izatea • "Estudio" (TVE) bezalako programa bat, antzerki ikuskizunak telebistarako moldatuta emateko
sustapena	Antzerki eragileen arteko harreman sarea: komunikazioa, trukea, ikastaroak, topaketak ...
sustapena	Antzezlaren ikus-entzunezko grabazio zainduak, argitaratzeko (internet edo dvd)
sustapena	Promozio webgune erakargarri bat sortu, besteak beste antzerki bideo zatiekin, youtube kanal bat, gazteei aktore izateko gogoia emateko eta oroz gainetik, idazteko gogoia baina ausardi eskasa duten gazteen bultzatzeko (casting, youtube, agenda, partaideak, subentzioak, datu-base bat, ...)
sustapena	Euskaraz sortutako antzerkia atzerrian zabaldu behar da. Gurea zabaldu behar da eta ezagutarazi. Azpitoluen sistema erabilia euskaraz eman daiteke antzerkia atzerrian, antzezlana hizkuntzaz aldatu gabe. Badira esperientziak, ikasi horretatik. Herri antzerkia bere lekuan zaindu behar da, baina beste antzerkia mugitu egin behar da. Bai Euskal Herrian zehar baita kanpoan ere.
sustapena	Itzultzeko irizpideak adostu eta zabaldu: Euskarazko antzezlari kalterik egingo ez dion hizkuntza politika eraiki eta ezagutarazi (egoera diglosikoetan ezin dira elebidun eman, euskararen kalte da). Erdaratzeko denboran asko tartekatuz; obra ezberdinak sortu hizkuntza ezberdinetan; azpitoluen esperientziak ezagutu, dena itzuli gabe; ...
sustapena	Elkartzeko toki fisiko bat
sustapena	Topaketak <i>antolatzea</i>
sustapena	Euskal antzerki festibala <i>antolatzea</i>
sustapena	Idazle berriak bilatu, lagundu. Idazle bultzatzaile taldea (<i>lan berriak idazteko sustatu behar da, talde bat sortu lan berriak egiteko</i>)
sustapena	Irrati saioak (interneten, web-radioan)
sustapena	[EAE:] Amateur eta profesionalen arteko harremanak landu eta osagarri bihurtu: • Bien arteko ezberdintasunak agertu dira: A) Profesionalek beraien berezko problematika dute, amateurrek bizi ez dutena. B) Programazioan amateur eta profesionalak egindako proposamen eta lanak nahasi egiten dira. • Agertutako arrazoi eta konponbideak: A) ANTZERKI KULTURA ZABALDU: antzerki kulturarik izan ezean beti gertatuko da nahasmena maila honetan, bai programatzaileen artean baita ikusleen artean ere (antzerki mota eta estilo ezberdinak ezagutzea eta bereiztea beharrezkoa da, musikan egiten den modura). B) OSAGARRITASUNAREN KONTZIENTZIA ZABALDU ETA APLIKATU: bakoitzak bere funtzioak zeintzuk diren jakiteak lagunduko luke profesional eta amateurren artean osagarritasuna eraikitzen. Amateurren funtzioa ANTZERKIZALETZA dela adostean, adibidez, profesionalen lanen zabalkundearen ekarpena egitea (ad: Katalunian, obrak ikustera joateko planak eta erraztasunak eskaintzen dituzte herrietako antzerki talde amateurrek).
sustapena	Profesional eta amateurren arteko sailkapena ez da oso zehatza, beste bat landu beharko litzateke: ohiko antzerki produkzio moduen barnean era profesionalean sortzen dutenak daude; antzerki produkzio moduetatik kanpo, era profesionalean sortzen dutenak daude; eta modu guztiz amateurrean, antzerkizaletasunetik sortzen duten taldeak ere badaude. Kalitatezko lanak mota guztietan aurkitu daitezke, eta alderantziz ere bai.
sustapena	Idazle bultzatzaile taldea eratu, lan berriak egiteko.
sustapena	Euskal antzerki festibala antolatu
sustapena	Zuberoan euskararen hobeki menperatzea eta kantarien trebatzea, hori pastoralendako; eta gero hemen antzerkiaren sortzea eta hedatzea. Antzerkia izan daiteke dialektoekin familiarizatzeke. Ez ote da antzerkia bide egokiena hizkuntza baten hobeki ulertzeko (jestuen laguntza eta abar...).

TRANSMISIOA

Dokumentazioaz haratago, Transmisio sailari lotutako beharrak dira. Jasota bezala bildu dira hemen, zirriborro bezala, sailari buruzko ideia orokorra eskaintzeko helburuarekin. Dokumentazio egitasmoa finkatzeko egin den bezala, Euskal Herri mailako parte hartze prozesu batekin sail honetako lehentasunak eta plangintza finkatu daiteke.

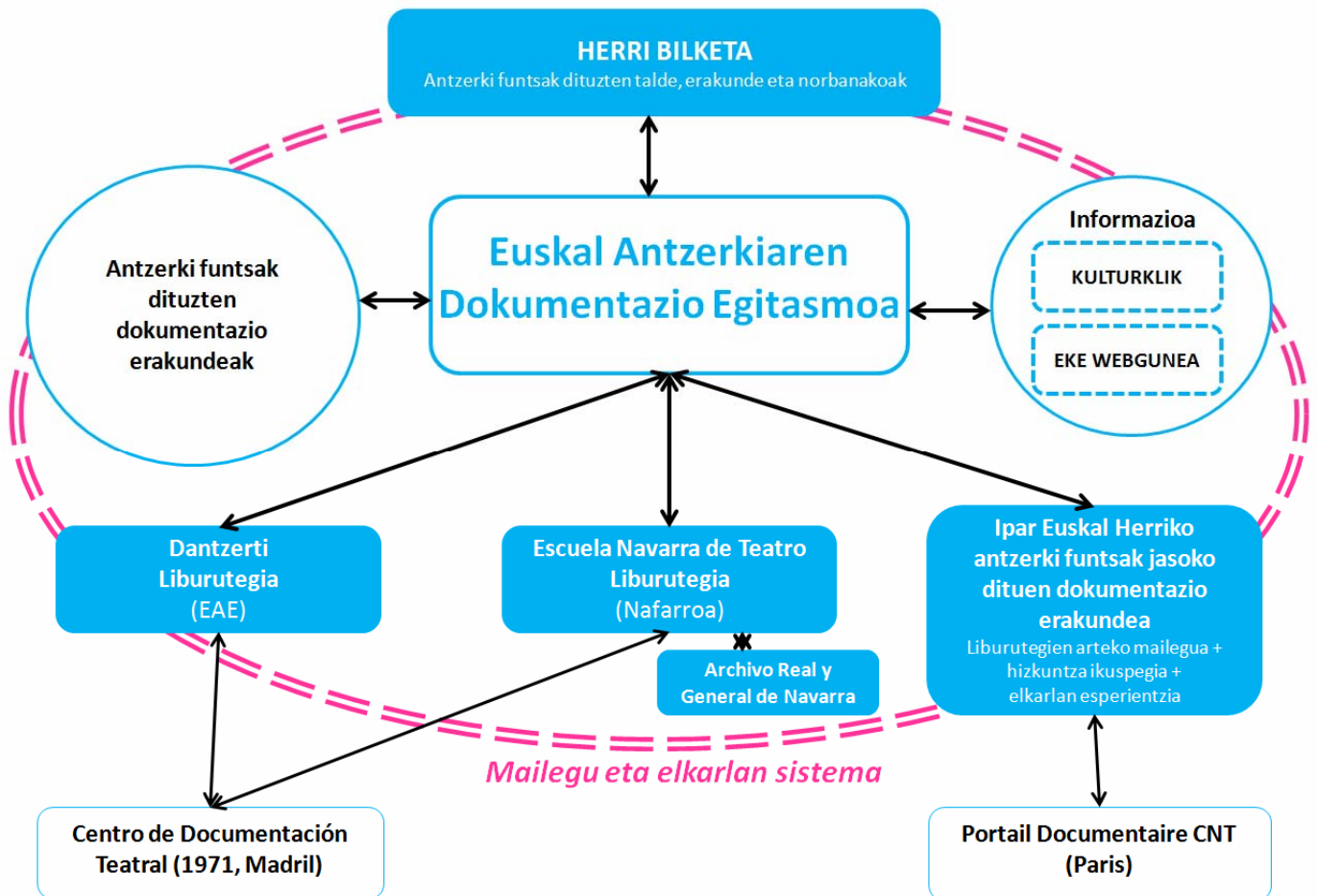
Saila	Jasotako proposamenak
transmisioa	Antzerkizaletzeko politika bateratua diseinatu behar da: Antzerkia ez da edonola ikusi daitekeen sorkuntza. Eta euskaraz izanik, ohitura falta eta bestelako zeharkako hainbat gaien eragina dago zaletasuna modu normalizatuan garatzea oztopatzen dutenak. Didaktika garatu behar da, antzezlari bakoitzaren unitate didaktikoak, ikastetxeetako haurrentzat, eta ikasleak emanaldietara eramateko plan sistematizatua martxan jarri, ohiturak garatzeko. Helduentzat diren didaktika ere garatu behar da.
transmisioa	Transmisioari buruzko dokumentazioa eta esperientziak jaso eta zabaldu behar dira: Transmisio esperientziak bildu behar dira eta ezagutarazi: nola transmititu den antzerki eskoletan, esperientzia metaketa horien emaitzak, idatziz edo grabazio bidez jaso eta zabaldu. Euskaraz egindako antzerkiarena, pastoraletako errejentena, ... Jakintza metaketa hau dokumentatu eta hedatzeko zabaldu behar da, egokien den formatuetan (fitxa, internet, liburu, ...)
transmisioa	Taula-gaineko aholkularitza eta prestaketa zerbitzua eratu, Euskal Herri mailan, Ipar eta Hegoaldeko jakintzaaren transmisioa egiteko: antzeleentzat formazio ikastaroak, ereduaren azalpena, (garai batean EATB, Euskal Antzerki Taldeen Biltzarrak egin zuen bezala)
transmisioa	Antzerki analisi eta formazio gune bat irakasleentzat, antzerki prestakuntzarentzat. Dramaturgian, taula zuzendaritzan, mozerrogintzan, koreografian, antzerki jokoan trebakuntza lanak. Behar ditzakete 20 bat antzerki hartu, panorama zabal batekin, analisi ereduak sortzeko eta metodologia bat martxan jartzeko. Eta sarri eguneratu (3/4 urtero)
transmisioa	Antzerki eskoletako ariketak eta materiala trukatzeko guneak sortu
transmisioa	Antzerki eskola eta tailerren arteko sarea eratu: <i>heldu nahiz gazteena, informazioa trukatzeko, topaketak, zirkuitua hedatzeko</i>
transmisioa	Haurrentzat antzerki testu laburrak sortu [<i>hitz gutxiko lanak. Dramaturgia eta akotazioak ere izango dituzten bildumak</i>]
transmisioa	[Antzerkia hezkuntza arautuan]: Antzerkia curriculumean txertatzeko egitasmoa garatu.
transmisioa	[Antzerkia hezkuntza arautuan]: Euskara ikasteko antzerkia tresna baliagarria da: material didaktikoa sortu eta zabaldu
transmisioa	[Antzerkia hezkuntza arautuan]: Integrazioarako tresna indartsua da, integrazio soziala, parekidetasuna eta abar lantzeko. Iruñean integrazio arazoak zituen ikastetxe batean antzerkia lantzeko egitasmoa eskatu zion udalak Nafarroako Antzerki Eskolari. Emaitza onak ikusita, eskola guztietara zabaldu den egitasmoa da.
transmisioa	[Antzerkia hezkuntza arautuan]: Euskara transmititzearren hizkuntzan gehiegi oinarritu da sarritan, gorputza eta beste arloak landu gabe. Antzerkia organikoa da, osotasunezkoa. Euskara lantzea, edo beste gaiak lantzea, zeharkako helburuak izan behar dira, baina ez nagusia. Antzerkiaren osotasunean gozatzen ikasi behar da, antzerkiaren onerako.
transmisioa	[Antzerkia hezkuntza arautuan]: Material didaktikoa bildu, bere ikus-entzunezko euskarriarekin, eskoletan gazteak gai sozialetan hezteko. Antzerkia bitarteko
transmisioa	[Antzerkia hezkuntza arautuan]: Haurren ikasgela osoarekin antzerkiaren gozatzeko antzerki testu egokituen bilduma sortu, zabaldu (hitz gutxi eta pertsonaia asko, ikasgela guztiak parte hartzeko).
transmisioa	[Antzerkia hezkuntza arautuan]: Eskoletan sustatu, antzerki materialaren erabilera sustatu (literaturan antzerki obrak irakurtzea, adibidez). Dinamizatzaileak egotea, misiolari gisako langileak. Nekaezinak, estajanoristak, beti aurrera eta abar → <i>adibidez</i>)..
transmisioa	[Antzerkia hezkuntza arautuan]: Eskolen eta ikastetxeetako irakasleen eta ikasleen topaketak
transmisioa	[Antzerkia hezkuntza arautuan]: Ikastetxeetako antzerki irakasleen kontratazioen antolaketa-bitartekaritza behar da

3. Eranskina: Aniztasuna eta elkarlana

Euskarazko antzerkiaren dokumentazioak Euskal Herrian frantsesez eta gaztelaniaz egindako antzerkiekin harreman zuzena du. Harreman horren zaintza egin behar du euskal antzerkiaren dokumentazio egitasmoak.

Horrez gain, elkarlan sareak etengabe eraiki beharko ditu, erakunde ezberdinetan dauden euskarazko antzerkiaren funtsen berri modu bateratuan eman ahal izateko eta dagoneko antzerkiaren irakaspenerako existitzen diren liburutegi zabalagoen lana integratu eta inolako errepikapenik ez sortzeko.

Eta azkenik, lurraldetasuna ere zaindu beharko du, Hego eta Ipar Euskal Herrian edozein hizkuntzatan sortutako antzerkien funtsen herri bilketa modu eraginkorrean antolatu ahal izateko:

- 1. Antzerkiaren transmisio orokorra helburu duten dokumentazio zerbitzuekin elkarlan sendoa eraikiko eta liburutegien arteko mailegu sare publikoan sartzeko proposamena egingo du:** Erakunde hauek kokatua dauden eremu geografikoko antzerki funtsak jasotze ardura edo koordinazioa hartzeko proposamena egingo du: Escuela Navarra de Teatro/Nafarroako Antzerki Eskola (1985, Iruñea); eta Dantzerti, Dantza eta Antzerki Goi Eskola (2015, Bilbo) dokumentazio zerbitzuak. Antzerkiaren transmisio orokorrean oinarritutako dokumentazio egitasmo hauek indartzea eta liburutegi sistema publikoan txertatzea eskatuko da, Euskal Herri mailako mailegu zerbitzu publikoa eskaini ahal izateko helburuarekin. Zentro hauek bere eremu geografikoan (EAE eta Nafarroa) sortutako antzerki funtsak jasotzeko ardura edo koordinazioa hartzea proposatuko da. Nafarroako kasuan, gobernuaren antzerkia sustatzeko planaren arabera, Nafarroako Artxiboa izango da artxibo funtsen ardura izango duena.

Bi liburutegi hauek Centro de Documentación Teatral (Madril) zentroarekin elkarlana sustatzea ere ikusten da, gaztelaniazko antzerkiaren erakusleihu handienetarikoa bat baita.
- 2. Ipar Euskal Herriko antzerkiaren funtsak jasotzeko ardura izango duen dokumentazio erakundearekin elkarlan sendoa eraikiko du:** Ipar Euskal Herriko antzerkiaren funtsak Ipar Euskal Herriko dokumentazio erakunde batek bildu eta Euskal Herri mailako zerbitzu bateratuarekin (hau Hego Euskal Herrian kokatzea aurreikusten da), elkarlan estua eraikitzeke beharra ikusi da. Dokumentazio erakunde hori liburutegien mailegu sistema publikoaren barnean egotea eta euskarazko funtsen tratamenduan eta katalogoen arteko informazio trukean esperientzia izatea ikusten da. Ipar Euskal Herriko antzerki funtsak jasotzea edo koordinatzea, bai euskarazkoak bai frantsesezkoak ere. Euskarazko antzerkiaren dokumentazioari dagokionez, Euskal Herri mailako dokumentazio zentroak antzerkiaren dokumentazioaren tratamendu espezializatua egiteko tresnak eskainiko dizkio, informazioa eta zerbitzuak modu bateratuan eta eraginkorrean eman ahal izateko.
- 3. Antzerki funtsak dituzten beste erakundeekin elkarlana eta harremanak eraikiko ditu:** Euskarazko antzerki funtsak dituzten beste erakundeekin elkarlana eta informazio trukeerako bideak eraikiko ditu dokumentazio zentroak, bai Euskal Herrian eta baita munduan dauden beste dokumentazio erakundeekin ere. Euskal antzerkiaren dokumentazio tresna bateratuak funts hauen deskribapen espezializatua erraztuko du.
- 4. Herri bilketa sustatuko du:** Euskal antzerki funtsak hainbat antzerki taldek, dokumentazio zerbitzurik ez duten erakundek eta norbanakok dituzte. Herri bilketa horretaz arduratuko da euskal antzerkiaren dokumentazio zentroa, zuzenean, edo bilketa mota hori egiteko eraginkorrak diren elkarleen bidez. Funts horien kontserbazioa eta kontsulta publikoa ziurtatu beharko da.

4.Eranskina: Euskal antzerkia lagunduko duten dokumentazio zerbitzuak

Euskal antzerkiaren dokumentazio egitasmoa definitzeko parte hartze prozesuan zehar “Zein dokumentazio zerbitzuek lagunduko dute euskal antzerkia?” galderari erantzunez jasotako erantzun guztiak bildu eta lehenetsiak ezarri ziren. Txosten honetan jasotako egitasmoak lehenetsun horiek hartu ditu kontutan dokumentazio zentroaren plangintza egiterakoan.

Parte hartzeari buruzko laburpen-dokumentua beste txosten batean argitaratu dute Euskal Herriko Antzerkizale Elkarteak eta Mintzola Ahozko Lantegiak. Bertan jaso dira xehetasun guztiak:

<http://www.mintzola.eus/eu/files/ahozko-elkargunea/euskal-antzerkiaren-dokumentazioa-parte-hartzea>

1.Testuak/gidoiak eskura jarri, interneten eta fisikoki

2.Euskal antzerki eszenaren informazio guztia elkarlotuta eskaini

3.Antzezlanen bideo grabazioak eskuragarri jarri

4.Liburutegia: argitalpen guztiak eskuragarri jarri

5.Antzerkirako material didaktikoa eskuragarri jarri

6.Espazio eszenikoen direktorioa

7.Antzerki diru-laguntzen berri eman

8.Programatzaileen/antolatzaileen direktorioa

9.Prentsa*: kritikak eta bestelako artikulak

**Eszenaren datuak biltzeko oinarrizko iturria izango da, 2. zerbitzuarekin bateratuko da*

10.Material grafikoa bildu eta eskuragarri jarri

11.Antzezlanetako jantzi eta materiala berrerabiltzeko zerbitzua

12.Antzerkiaren inguruan egindako bilera aktak eta informazioa

13.Euskal Herriko antzerkiari buruzko estatistikak

5. Eranskina: Datu-baseen garapena

Antzerkiaren dokumentazioak berezko sistema dokumentala behar du eta datu-baseen garapenak berezko antolaketa horri erantzungo die. Liburutegi eta artxiboen kudeaketarako egun dauden programa estandarren ordeztu antzerkiaren inguruko datu guztiak elkarlotuta erakutsiko dituen garapena proposatzen da, beti ere datu-trukerako estandarren erabilera ziurtatuz. Datu-baseen garapenenak oinarri hauek zainduko dituzte:

5. Euskaraz egingo den katalogazioa ahalbidetuko du. Bere interfazeaz eleaniztasun maila altuena eskainiko du.
6. Autoritateen kontrol osoa eta datu-base guztien arteko erlazioak ahalbidetuko ditu. Autoritateen eleaniztasuna eta hierarkia ahalbidetuko ditu.
7. Programa libreekin egindako garapena izango da, etorkizunean eraldaketarako aukerak irekita uzten dituen.
8. Dokumentazio estandarren bidez datu-trukaketa ahalbidetuko du. Internet bilatzaile-motoreek datuak aurkitzeko erraztasunak eskainiko ditu.
9. Atal bakoitzak behar dituen gutxieneko eremuak bakarrik finkatuko dira. 10 eremutik gora ez izatea gomendatzen da, salbuespenak salbuespen. Katalogazio horizontala hobetsiko da: gutxieneko deskribapena, ahalik eta elementu gehienena (kopuru eta mota gehiago).
10. Elementu guztiak sare sozialetan elkarbanatzeko aukerak eskainiko ditu.

Antzerkia deituko da txosten honetan euskal antzerkiaren datu-base orokorra. Antzerki mota guztien datuak biltzeko egitura izango du: antzerki profesionala, amateurra eta baita euskal tradizioetik datozen bestelako jardunak (pastoralak, toberak, maskaradak – peredikatuak-, libertimenduak, astolasterrak, ...). Internet eta intranet interfazeak izango ditu. Interneten argitaratutako elementu guztien egokitasuna zainduko da (edizioa, baimenak, eta abar).

Ondorengo eskema orokorrekin erakutsiko dituzte elkarlotuta garatu beharko diren taula edo datu-base txiki guztiak, bakoitzak izan beharreko oinarriko eremuekin. Eremu hauek antzerki eragileen gainbegiratu eta ziurtatu egin beharko dira garapena egiten denean. Oinarri-oinarri autoritateen garapen osoa egingo da, eta behin hori garatuta, informazio taulak sortuko dira. Taulen arteko erlazio orokorrak besterik ez dituzte erakusten eskema honek. Gorago adierazitako ezaugarriak beteko dituzte.

Euskal antzerkiaren datu-baseen garapena

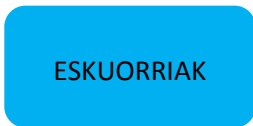
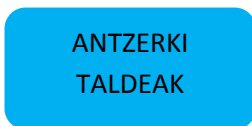
Autoritateak

Lehenengo faseko garapena

Bigarren faseko garapena

- Pertsona Autoritatea**
1. Onartutako forma
 - 1.1. Abizenak
 - 1.2. Izena
 - 1.3. Goitizena
 - 1.4. Datak
 2. Onartu gabeko formak
 3. Oharrak
 4. Ikus ere (aut)
 - *Beste hizkuntzak

- Entitatea Autoritatea**
1. Onartutako forma
 2. Onartu gabeko formak
 3. Oharrak
 4. Ikus ere (aut)
 - *Beste hizkuntzak

- Lekua Autoritatea**
1. Onartutako forma
 2. Mota (leku maila)
 3. Onartu gabeko formak
 4. Oharrak
 5. Oinordekoak (aut)
 6. Ikus ere (aut)
 - *Beste hizkuntzak

- Aldizkakoa Autoritatea**
1. Onartutako forma
 - 1.1. Izena
 - 1.2. Zenbagarrena
 - 1.3. Urtea
 - 1.4. Lekua
 2. Mota
 3. Onartu gabeko formak
 4. Oharrak
 5. Ikus ere (aut)
 - *Beste hizkuntzak

- Aretoa Autoritatea**
1. Onartutako forma
 2. Mota
 3. Onartu gabeko formak
 4. Oharrak
 5. Ikus ere (aut)
 - *Beste hizkuntzak

- Antzezlanak Autoritatea**
1. Onartutako forma
 - 1.1. Izenburua
 - 1.2. Hizkuntza
 - 1.3. Moldaketa mota
 2. Onartu gabeko formak
 3. Oharrak
 4. Originala (aut)
 5. Ikus ere (aut)
 - *Beste hizkuntzak

- Gaia Autoritatea**
1. Onartutako forma
 2. Mota
 3. Onartu gabeko formak
 4. Oharrak
 5. Oinordekoak (aut)
 6. Ikus ere (aut)
 - *Beste hizkuntzak

- Mapa. Antzerki taldeak**
1. Izena (aut. Entitatea)
 2. Herria (aut. Lekua)
 3. Mota
 4. Sorrera urtea
 5. Bukaera urtea
 6. Web: estekak
 7. Oharrak

- Emanaldiak**
1. Data
 2. Herria (aut. Lekua)
 3. Lekua (aut. Aretoa/txt)
 4. Ordua
 5. Antolatzailea (aut. Ent)
 6. Babeslea (aut. Ent)
 7. Jaialdia (aut. Aldizk)
 8. Web: esteka
 9. Oharrak

- Pertsonak**
1. Izena (aut. Pertsona)
 2. Sexua
 3. Jaiotza data
 4. Jaiotza herria (aut. Lekua)
 5. Heriotza data
 6. Heriotza herria (aut. Lekua)
 7. Bizilekua (aut. Lekua)
 8. Web: estekak
 9. Web: Wikipedia
 10. Oharrak

- Eskuorriak**
1. Mota
 2. Euskarria
 3. Data
 4. Kokapena
 5. Deskriptoreak:
 - 5.1. Antzezlanak (aut. Antzl)
 - 5.2. Emanaldia (aut. Eman)
 - 5.3. Aldizkakoa (aut. Ald)
 - 5.4. Pertsona (aut. Perts)
 - 5.5. Entitatea (aut. Enti)
 6. Web: esteka
 7. Oharrak

- Antzezlanak**
1. Izena (aut. Antzezlanak)
 2. Originala (aut. Antzezlanak)
 3. Mota *
 4. Audientzia/Norentzat
 5. Estreinaldi urtea
 6. Web irudia
 7. Sortzaileak (testua)
 8. Sortzaileak (aut. Entit/Perts)
 - 8.1. Taldea
 - 8.2. Zuzendaritza
 - 8.3. Antzezleak
 - 8.4. Egilea
 - 8.5. Moldaketa
 - 8.6. Itzulpena
 - 8.7. Eszenografia
 - 8.8. Argiztapena
 - 8.9. Jantziteria
 - 8.10. Musika
 - 8.11. Koreografia
 - 8.12. Produkzioa
 - 8.13. Dantza
 - 8.12. Kantua
 - 8.13. Ikus-entzunezkoak
 - 8.14. Objektugileak
 - 8.15. Karakterizazioa
 9. Web: esteka
 10. Testua (aut)
 11. Oharrak

- Prentsa**
1. Mota
 2. Egilea (aut. Perts)
 3. Antzezlanak (aut. Antzl)
 4. Data
 5. Hedabidea
 6. Testua (txt)
 7. Web: esteka
 8. PDF fitxategia
 9. Elkarriketatuta (aut. Perts)
 10. Deskriptoreak
 - 10.1. Pertsona (aut. Pert)
 - 10.2. Entitatea (aut. Enti)
 - 10.3. Aldizkakoa (aut. Ald)
 - 10.4. Lekua (aut. Lekua)
 - 10.5. Aretoa (aut. Aretoa)
 11. Oharrak

- Argazkiak**
1. Euskarria
 2. Azalpena/Izenburua
 3. Egilea (aut. Perts)
 4. Data
 5. Kopurua
 6. Kokapena
 7. Deskriptoreak:
 - 7.1. Antzezlanak (aut. Antzl)
 - 7.2. Emanaldia (aut. Eman)
 - 7.3. Aldizkakoa (aut. Ald)
 - 7.4. Pertsona (aut. Perts)
 - 7.5. Entitatea (aut. Enti)
 8. Oharrak

- Grabazioak**
1. Euskarria
 2. Azalpena/Izenburua
 3. Egilea
 4. Data
 5. Lekua (aut. Lekua)
 6. Kokapena
 7. Deskriptoreak:
 - 7.1. Antzezlanak (aut. Antzl)
 - 7.2. Emanaldia (aut. Eman)
 - 7.3. Aldizkakoa (aut. Ald)
 - 7.4. Pertsona (aut. Perts)
 - 7.5. Entitatea (aut. Enti)
 8. Internet esteka
 9. Oharrak

- Testuak**
1. Antzezlanak (aut. Antzl) (+ emanaldiak)
 2. Originala (autoritatetik)
 3. Egilea (aut. Perts)
 4. Euskarria
 5. Sorrera data
 6. Mota *
 7. Rolak (*)
 8. Gaiak (*)
 9. Audientzia/Norentzat
 9. Sorkuntza prozesua
 - 9.1. Azalpen testua
 - 9.2. Azalpen dokumentuak
 - 9.3. Eraginak eta erreferentziak
 - 9.4. Oholtzaratze oharrak
 10. Testuaren iturria
 11. Web: estekak
 12. Oharrak

- Antzezlan motak**
1. Testudun antzerkia
 2. Herri antzerkia
 - 2.1. Pastoralak
 - 2.2. Maskarada
 - 2.3. Tobera
 - 2.4. Libertimendua
 - 2.5. Astolasterra
 3. Haurrentzako antzerkia
 4. Objektuen antzerkia
 5. Antzerki musikala
 6. Zirkua
 7. Errezitaldia
 8. Kale antzerkia
 9. Lehiaketa
 10. Pailazoak
 11. Irakurketa dramatizatua
 12. Dantza-antzerkia
 13. Keinu antzerkia
 14. Kontzertu antzerkia
 15. Bestelakoak

6. Eranskina: Oinarrizko taulen garapena. Taldeak/Mapa :: Antzezlanak :: Emanaldiak :: Pertsonak

Gaur egungo euskarazko antzerkiaren argazki orokorra eskainiko duten taulak edo datu-baseak dira. *Nor garen eta non gauden* azalduko dute bere internet interfazean. Lau datu-base txiki edo taulek eskainiko dute informazio hori:

- **Mapa:** Antzerki talde eta eskolen informazioa eta kokapena
- Agenda:
 - o **Antzezlanak + Pertsonak:** sorkuntzari eta bertan parte hartutako pertsona guztiei buruzko informazioa
 - o **Emanaldiak:** antzezlan bakoitzak izango dituen emanaldien berri emango da agendan.

Taula hauetatik gutxieneko datuak biltzea izango da helburua, eta modu exhaustiboan biltzea: gutxienekoa eta zabaletara egingo da datu-bilketa. Helburua, etorkizunean bilakaera datuak izatea da: antzerkiaren dokumentazio egitasmoaren urrats hau martxan jartzen den momentutik aurrera, urtez urte bildu beharreko datuak izango dira, etenik gabe: gutxienekoak badira ere, denek datu berdinak jasota izatea da garrantzitsua.

Mapa

Euskal Herrian zehar antzerkiarekin zerikusia duten talde eta eskola mota ugari daude eta oso anitzak dira beraien artean. Mapa honek Euskal Herri osoko antzerki talde eta antzerki eskolen oinarrizko datuak bildu eta mapa grafiko batean eskainiko ditu. Talde bakoitzaren ibilbidea eta izaera argi erakutsiko du. Maila profesionalean dabilzanena eta herri mailan antzerkizaletasuna sustatuaz dabilzan talde eta eskolena, bakoitzak egiten duen jardunaren osagarritasuna erakusteko tresna izan behar du.

Bi helburu izango ditu mapa honek urrats honetan: batetik, antzerki eragileen arteko harremanak erraztea (sortzaile, ikasle, irakasle, antolatzaile, zale, eta abar); eta talde bakoitzarekin sortuko den kontaktuaren bidez bakoitzak egun sortzen dituen antzezlan eta emanaldien berri jasotzea. Etorkizunean, bestelako dokumentazioa ere biltzeko lanak garatuko dira.

Maparekin batera, euskarazko antzerkiaren agenda zehatza lortu eta ezagutaraztea izango da bilketa honetan jarritako lehen helburua. Helburu honekin epe laburreko agenda osatu eta hedabideetara zabaltzeko zerbitzua eskainiko da; eta epe luzean, behatoki dinamikoaren helburua beteko du, eragileen ibilbidea eta sorkuntzaren ezagutza metatuaz:

Dokumentazio zentroaren lehen urratsean antzerki taldeekin harreman zuzenak eraikiko dira (bilketa sarearen muina izango dira) eta talde bakoitzari eskatu beharreko informazioa eta dokumentazioa hau izango da (**Ikus 5. Eranskina**):

1. Taldeari buruzko oinarrizko informazioa
2. Antzerkiaren agenda interneten erakutsi eta hedabideei zabaltzeko “aitzakiarekin”:
 1. Antzezlan eta emanaldiei buruzko datuak
 2. Antzezlanaren eskuorri, afixa eta material grafikoa (digitalean edo paperean)

Antzerki taldeen aniztasuna kontutan izanda, datu-basea eraikitzean sailkapen txiki bat egitea komeni da, antzerki eragileek adostutakoa. Txosten honetan mota hauek proposatuko dira, zirriborro moduan, etorkizunean adostuak izan daitezten:

- Antzerki konpainia: profesional bezala garatzeko helburuarekin. Bizibidea dutenak, eta bizibidea izatea lortu ez arren, antzerki formazioa eta garapen ahaleginarekin bizimodua antzerkian kokatzeko helburua.
- Antzerki eskola: Antzezpen maila altua mantentzeko ahaleginarekin dabilzan amateurak, gehienetan profesionalen zuzendaritzapean. Heldu edo gazteena, eta eskola ofizialak edo amateurak izan daitezke. Mota honetan ez dira sartuko hezkuntza arautuan ikasturtean zehar antzerkia landu duten ikasgelak (antzerkiaren didaktikarako dokumentazioa garatzerakoan egingo da).
- Antzerkizale taldea: antzerkiaraz gozatzeko antzezten duten taldeak, antzerkizaletasuna bultzatzeko helburua dutenak. Herritarrek, eskoletako haur/gazteek, jubilatuek, eta abarrek osatu dezakete.

Agenda

Agendaren aitzakiarekin, **Antzezlanak**, **Emanaldiak** eta **Pertsonak** taulak edo datu-baseak garatu eta datuak osatuko dira. Antzerki taldeak izango dira informazio iturri oinarrizkoena, baina horrekin batera, eskuorri, afixa eta prentsa iturriak ere erabiliko dira ahalik eta datuak osatuenak lortzeko. Hiru taula hauetan, urtez urte gutxieneko datuak ahalik eta modu exhaustiboenean bildu behar dira, bilakaera datu fidagarrien iturri bihurtu ahal izateko.

Antzerkiaren informazio erakundeekin elkarlanean osatuko dira datuok, eta datu-trukerako zubi informatikoak eraikiko dira, etorkizunean euskarazko antzerkiaren datu hauek beraiei eskaini ahal izateko.

Antzezlanak

Gutxieneko datuak eskatuko dira. Hala ere, sortzaileei buruzko datuak xehetasunez jasoko dira, euskal antzerkiarekin zerikusia duten pertsona guztiei buruzko datuak jaso ahal izateko. (Ikusi 5. Eranskina). Taula honetako datuentzat informazio iturri garrantzitsua izango dira eskuorriak eta prentsa albisteak.

Tradiziozko euskal antzerkien kasuan (pastoralak, toberak, eta abar) pertsona guztiei buruzko informazioa jasotzea ezinezkoa izango da. Sortzaile nagusien datuak

biltzea ezinbesteko lana izango da: Pastoralgilea, errejenta, musikagilea, jostuna, eta abar.

Antzezlanen datuak eskainiko diren arren, dokumentazio egitasmoaren lana ez da egungo antzezlanen promozioa egitea, ezta antzezan historikoen azalpenak sortzea ere (sustapen eta ikerkuntza saileko egitasmoak lirateke, hurrenez hurren). Dokumentazio egitasmoak, egungo antzezlanen promoziorako lagungarri izango diren internet estekak eskainiko ditu, antzerki taldeak berak sortutakoak; eta antzezan historikoen kasuan, Euskal Wikipedian dagokion esteka eskainiko du (existitzen ez den kasuan, sarrera sortuta utziko du dokumentazio egitasmoak, etorkizunean garatua izan dadin).

Antzezan motak eta sorkuntza motak bereizteko orduan, Kataluniako MAE, Centre de documentació i Museu de les Arts Escèniques (<http://www.cdmae.cat/>) dokumentazio erakundeak erabilitako sailkapena proposatzen du txosten honek, euskal sorkuntzak berezko dituen ezagugarrietara egokituta (*Ikusi 5. Eranskina*).

Pertsonak

Euskarazko antzerkiaren pertsona esanguratsuenen oinarritzko datu biografikoak eskainiko dira. Antzezlanekin gertatzen den bezala, dokumentazio egitasmoaren lana ez da pertsonen biografiak edo promozioa egitea, hori ikerkuntza edo sustapen sailen lana baita, baina egungo sortzaileen kasuan, beraien internet guneetara estekak eskainiko ditu; eta historikoen kasuan, Euskal Wikipediara (existitzen ez den kasuan, sarrera sortuta utziko du dokumentazio egitasmoak, etorkizunean garatua izan dadin).

Biografia datuak link bidez beste webguneetatik bideratuko diren arren, gutxieneko datu hauek biltzea komeni da:

- Sexua: etorkizunean generoaren araberako bilakaerak aztertu ahal izateko.
- Data (jaiotza eta heriotza): etorkizunean adinari lotutako bilakaera aztertu ahal izateko.
- Herria (jaiotza eta heriotza lekuak, bizitokia): etorkizunean mapan pertsonak ere kokatu ahal izateko; biografiak osatzen joateko multzo geografikoak egitea oso baliogarria da, herri bateko antzerkizale taldeak egin dezakeen lana baita, esate baterako.

Emanaldiak

Agendaren muina da taula hau. Etorkizun hurbilean Euskal Herri osoan zehar izango diren euskarazko antzerki emanaldi guztien datuak eskaini behar dira. Antzerki taldeak dira taula honetako informazio iturri garrantzitsuena, baina numerikoki edo paperezko bertsioan, prentsa, afixa, eskuorri eta bestelako informazio iturriak ere garrantzitsuak izango dira. Agendaren bistaratzea ere mapa bidez eskaini daiteke datu-basearen interneteko interfazean.

7. Eranskina: Antzerki dokumentazio egitasmoekin harremanak

Euskal Herrian antzerki eskolen barruan dauden dokumentazio egitasmo bi daude, eta antzerkiaren irakaskuntza helburuak betetzen dituzte. Euskal antzerkiaren dokumentazio zentroak erakunde bi hauekin elkarlan harremanak garatuko ditu lehen fase honetan:

Euskal Autonomia Erkidegoan, Dantzerti (Bilbo, 2015) goi mailako antzerki eskolaren liburutegia dago (www.dantzerti.eus). Antzerkiaren eta dantzaren inguruko goi ikasketak eskaintzen ditu, eta bere liburutegiak ikasketa prozesu horretan laguntzeko dokumentazioa bildu eta eskaini nahi du. Ikasleei ez ezik, herritar guztiei eskainiko die zerbitzua. Euskara eta gaztelania dira bere hizkuntza ofizialak, eta dokumentazio bilduma politikan, euskarazko antzerkiari buruzko argitalpen guztiak jasotzeaz gain, mundu mailako antzerkiaren inguruko argitalpenak eta ezagutza eskaini nahi du, antzerkiaren ezagutza zabalena eta espezializatuena eskainiaz.

Nafarroan, Escuela Navarra de Teatro/Nafarroako Antzerki Eskolaren (Iruñea, 1985) liburutegia dago (<http://www.laescueladeteatro.com>). Urte luzez antzerki formazioa eskaini duen zentroaren liburutegi espezializatua da, antzezlanen katalogazio berezituarekin. Batez ere gaztelaniaz egindako antzezlanek osatzen dute bere bilduma, baina euskarazko antzerki sorkuntzari buruzko dokumentazioa eta argitalpen batzuk baitu. 2017 urtean zehar [Archivo General de Navarrarekin](#) harremanak hasi ditu, beraien zerbitzuak hobetu eta antzerkiaren ondarea biltzeko elkarlana abiatzeko.

Euskal antzerkiaren dokumentazio egitasmoa definitzeko parte hartze prozesuan egindako harremanen bidez, bi erakunde hauek ondo ikusi dute egindako planteamendu orokorra. Datuak partekatu, mailegu zerbitzuak bultzatu eta bakoitzak bere lurraldean gaztelaniaz edo elebidun sortzen den antzerkiaren dokumentazioaren bilketa bideratzeko prest agertu dira, beraien bidez edo lurraldeko beste dokumentazio erakunde baten bidez, Nafarroako kasuan, Archivo General de Navarra-rekin harremanak hasita baitaude.

Lehen fasean, euskal antzerkiaren dokumentazio zentroak bi erakunde hauekin harreman estuak eraikiko ditu, maila guztietan elkarlana garatu ahal izateko. Egitasmoak berak garatutako tresna teknikoak eskaintzeko ere prestutasuna izango du. Lehen fase honetan, bi mailako dokumentazio elkarlanak sustatzea izango da helburu:

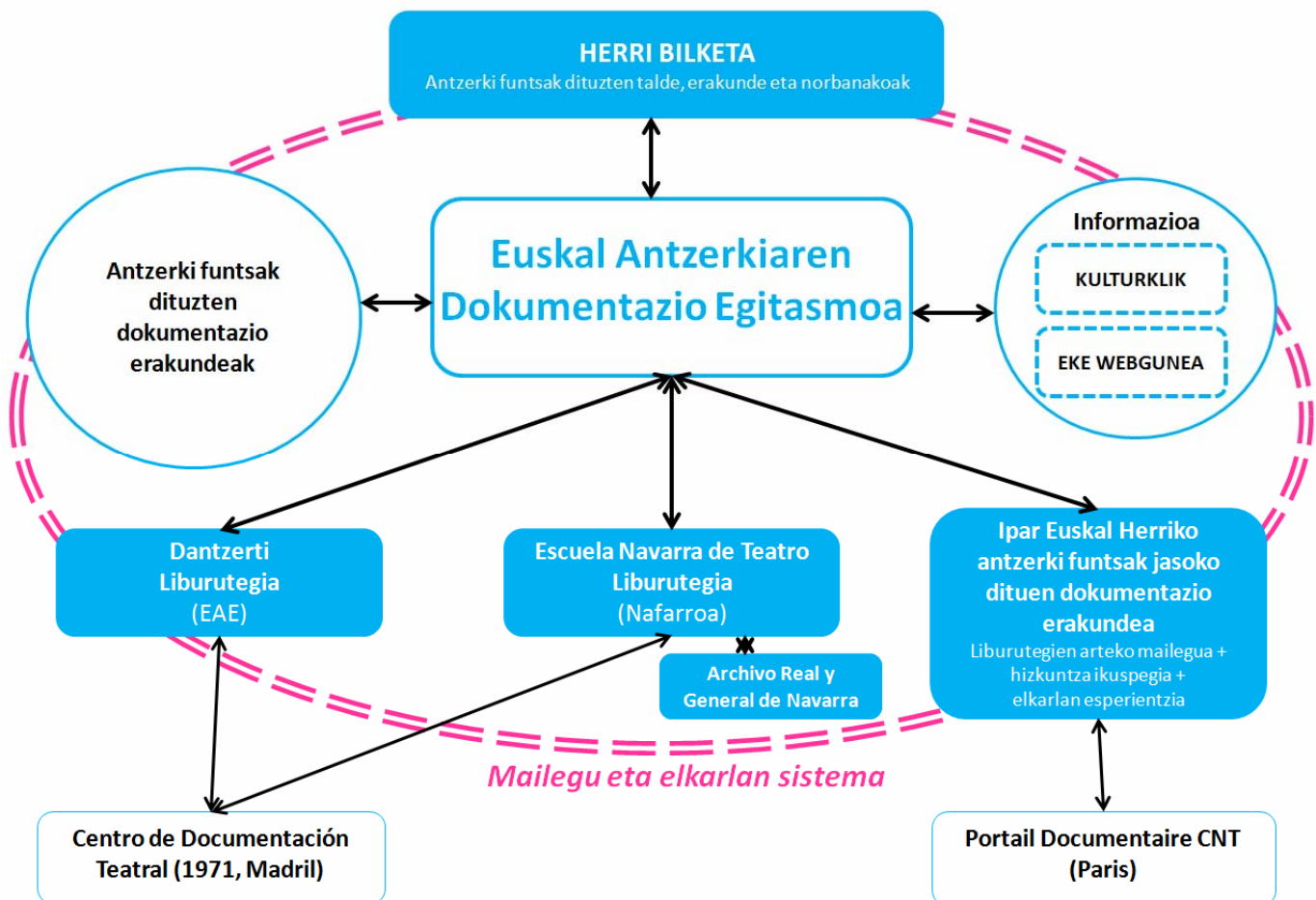
- Batetik, hiru erakundeen arteko mailegu sarea garatzeko lanak: diseinua, bidalketa sistemak, gastuak, ... Erakunde bakoitzak eskaintzen dituen baliabideen erabilera sustatzeko eta ezagutza handitzeko.

- Eta bestetik, lurralde bakoitzeko antzerkiari buruzko funtsak (taldeena eta norbanakoena) dokumentazio zentro horiek edo horiek bideratuta, dokumentalki jasota eta herritarren eskuragarri gelditzeko harremanak sustatzea.

Hurrengo faseetan, mailegu sarea zabaltzea, beste erakunde eta lurraldeetara ere heltzeko asmoz; eta datuen elkartruckerako programa informatikoen zubigintza garatzea proposatzen da. Beti ere erakunde bakoitzaren erritmoak eta beharrak zainduaz.

Lapurdi, Nafarroa Beherean eta Zuberoan, antzerkiaren dokumentazio zentroa Hegoaldean kokatuko litzatekeela aurreikusiz, antzerkiaren ondare originala mugaz bestalde ematea nahiko ez dutenen ondarea bertako zentro batean biltzea proposatu zen, bilketa zentro honek euskal antzerkiaren dokumentazio zentroarekin elkarlan sendoa izanik, behar diren datu eta kopia guztiak eskuragarri izateko. Hiru lurraldeetan frantsesez sortutako antzerkiaren dokumentazioa biltzeko zentroa ere izango litzateke. Txosten honetan, liburutegien arteko mailegua eskaintzen duten zentroa izatea proposatzen da, etorkizunean Euskal Herri mailan antzerkiaren inguruko liburutegien arteko mailegu zerbitzua garatu ahal izateko. Katalogo kolektiboen eraikuntzan esperientzi handia duen Baionako Mediateka ikusten da zentro hori izateko egokiena.

Lehenago azaldutako eskema bultzatuko da harreman hauen bidez:

8. Eranskina: Euskarazko antzerki funtsak dituzten erakundeak

Euskarazko antzerkiaren dokumentazioa Euskal Herri osoan zehar kokatzen diren dokumentazio unitateetan (liburutegi, artxibategi eta abar) eta bestelako erakunde eta taldeen egoitzetan sakabanatuta dago. Norbanakoen etxeetan ere dokumentazio bilduma handia dago, bilduko dituen erreferentziarako erakunderik gabe.

Oharrak:

1. Euskal antzerkiaren dokumentazio egitasmoa definitzeko parte hartze prozesuan zehar galdetutakotik jasotako erakunde eta taldeen informazioa jaso da zerrenda honetan, alfabetikoki. Deskribapenetan zuzendu beharrekoak egon daitezke, eta erakundeen artean ere faltako dira batzuk.
2. Bost multzotan banatu dira: antzerkiaren dokumentazioa helburu duten egitasmoa duten erakundeak; euskal antzerkiaren funtsak dituzten liburutegi eta artxiboak (dokumentazio egitasmo orokorrak); euskal antzerkiari buruzko informazioa eskaintzen duten erakundeak; euskal antzerkiaren funtsak dituzten elkarte, antzerki talde eta bestelako erakundeak; eta estatu mailako antzerki dokumentazio erakundeak edo egitasmoak.
3. Euskarazko antzerkiaren funtsak dituzten norbanakoen izenak ere jaso dira, baina egitasmoaren barne dokumentazio bezala erabiliko dira, etorkizunean herri bilketa sustatu behar denerako.

ANTZERKIAREN DOKUMENTAZIO EGITASMO ESPEZIALIZATUAK

DANTZERTIKO LIBURUTEGIA	2015, Bilbo. Antzerki eta dantza goi-eskola. Eusko Jaurlaritzak sortua. Euskaraz ematen dira ikasgaiak. Goi titulazio ofiziala. Antzerkiaren formazio osoena eskaini ahal izateko euskarazko, gaztelaniazko, eta mundu osoko antzerkiari buruzko argitalpenak eta dokumentazioa biltzea du helburu, eta orain ari da garatzen. http://www.dantzerti.eus/ • http://www.deia.com/2015/09/24/ocio-y-cultura/cultura/dantzerti-inicia-su-andadura-oficial-buscando-retener-el-talento-en-euskadi • http://www.hamaika.eus/tb/bideo/80332
NAFARROAKO ANTZERKI ESKOLAKO LIBURUTEGIA	1985, Iruñea. Escuela Navarra de Teatro/Nafarroako Antzerki Eskola. Pribatua da eta saiakerak egin arren ez du orain arte lortu gobernua bere titulazioa homologatzerik. Gaztelaniaz, euskarazko ikasgaren bat. Liburutegi zabala dute eta antzerkian oinarritutako katalogazio espezializatua egiten dute. Euskaraz, argitaratutako dokumentuez gain, beraien programazioak eta antolatzen duten euskarazko antzerki lehiaketetako antzezlanek sortutako dokumentazioa dute. Kriaren ondorioz ez dute erosketak egiteko aurrekonturik. http://laescueladeteatro.com/eu/ • http://www.berria.eus/paperekoa/2142/035/002/2012-03-02/nafarroako-antzerki-eskolak-ateak-ireki-ahal-izango-ditu-berriz.htm • http://www.euskonews.com/0131zkb/gaia13108es.html → NAFARROAKO ARTXIBOA: 2017ko martxoan publikatu da Nafarroan antzerkia sustatzeko plana: https://www.navarra.es/NR/rdonlyres/97C2B70A-AEF5-4E02-AF7C-1F85A7F8E7DE/374077/PLANDEIMPULSOALTEATROENNAVARRA01.pdf Bertan, dokumentazioari buruz aipatutakoa: 1) Nafarroako Liburutegian antzerkiari buruzko funts bibliografikoa sortzea 2) Nafarroako Artxiboaren "Arte eszenikoen eta musikaren artxiboa" sortzea. ENT-ko liburutegia harreman zuzenean ari da Nafarroako Artxiboarekin.

ANTZERKI FUNTSAK DITUZTEN DOKUMENTAZIO EGITASMO OROKORRAK

AZKUE LIBURUTEGIA	Bilbo. Euskaltzaindiaren liburutegia. Eugenio Arozenaren funtsa. weba Toribio Alzaga antzerki sariak ematen zituen.
BAIONAKO UDAL LIBURUTEGIA	Baiona. Pastoralak, Webster fondoa, Hérélle fondoa, Pierre Lafitteren fondoa, eskuizkribu eta liburuak
BILKETA KATALOGO KOLEKTIBOA	Ipar Euskal Herria. Katalogo kolektiboa. Baionako liburutegiak. Ipar Euskal Herriko hainbat liburutegietako funtsen informazioa eskaintzen du. Pastoralei buruzko erakusketa numerikoa. http://www.bilketa.eus/
ETB. DOKUMENTAZIO ZENTROA	Bilbo. "Hau Komeria" eta "Desde el gallinero" programak. http://www.libreriayorick.com/teatro/videos/131-el-teatro-en-el-pais-vasco-Desde-el-Gallinero-Hau-Komeria.html → Esther Velasco, Fran Lasuenekin batera aritu ziren lan honetan. Euskal antzerkiari buruzko dokumentala: Euskal antzerkiaren historia, 2001 http://www.eitb.tv/eu/bideoa/euskal-antzerkiaren-historia/4105017772001/4108924028001/1--atala/
EUSKADIKO LIBURUTEGIEN KATALOGO KOLEKTIBOA	EAE. Katalogo kolektiboa. Eusko Jaurlaritzak. EAEko liburutegietako funtsen informazioa eskaintzen du. - Euskadiko Irakurketa Publikoko Sarea. Sarean dauden katalogoa eta mailegu zerbitzua. - Euskadiko Liburutegien Bilgunea. Beste liburutegi batzuk ere bai. Katalogoa - Liburuklik. Liburutegietako objektu digitalen errepositorioa
EUSKAL ABERTZALETASUNAREN AGIRITEGIA	Bilbo. Sabino Arana Fundazioa. Artxiboan Manu Sota fondoa (Baionako artxiboan ere zati bat), Eresoinka antzerki taldeari buruzko dokumentazioa. Ander Arzelus "Luzear"-en lanak, eta abar. Eskuizkribuak. http://www.sabinoarana.org/eu-es/agiritegia.aspx
EUSKAL MUSEOKO LIBURUTEGIA	Baiona. Hainbat funts. Azalpenak: http://www.mintzola.eus/eu/files/xenpelar-dokumentazio-zentroa/jardunaldiak/2014/2014-11-20-baionako-euskal-museoaren-liburutegia-euskal-antzerkiaren-funtsak.pdf
KOLDO MITXELENA LIBURUTEGIA	Donostia. Hainbat funts. http://kmk.gipuzkoakultura.eus/eu/liburutegia Antzerkiari buruzko hainbat funts. Tartean, Antzerti eskolaren funtsak.
MuCEM (Marseila)	Musée des civilisations de l'Europe et de la Méditerranée http://www.mucem.org/fr <i>Hemengo funtsak Baionako artxibategira eramanda?</i>
FRANTZIAKO LIBURUTEGI NAZIONALA	Paris. Abadiaren fondoa (pastoralak numerizatuta). Bibliotheque des Arts Esceniques (pastoral gutxi batzuk, okzitanieraz bezala katalogatuta)
PÔLE DE ARCHIVES DÉPARTEMENTALES	Baiona. Pyrénées Atlantiques, Pôle de archives départementales Ipar Euskal Herriko hainbat funts dituzte, lehenago Frantziako erakunde ezberdinak zituztenak. Sü Aziako funtsen numerizazioa ere jaso dute. Frantsesez: théâtre basque
SANCHO EL SABIO LIBURUTEGIA	Gasteiz. Hainbat funts. Gaztelaniaz: Teatro vasco . www.sanchoelsabio.eus/eu/
SÜ AZIA	Maule. Zuberoako dokumentazio bilketarako elkarteak. Pastoralak, maskarak, antzerkiak (Ximun Haran-en grabazioak 1960. hamarkadan) Pôle de Archives Départementales-ekin elkarlanean: katalogoa eta numerizazioa

ANTZERKIAREN INFORMAZIOA DUTEN ITURRIAK ETA ZERBITZUAK

KULTURKLIK	Euskal Herria, EAE. (EAEtik Eusko Jaurlaritzak abiatutako tresna da). Sorkuntza bi hizkuntzatan (eu/es): Agenda . Taldeak , pertsonek ,... Lekuak . Jaialdiak . Diru-laguntzak . Estatistikak (Hainbat lekutatik jasotako informazioa: EKE, Berria, ...). Eusko Jaurlaritza
EKE. EUSKO KULTUR ERAKUNDEA	Ipar Euskal Herria. Euskal Kultur Erakundeak abiatutako informazio tresnak . Sorkuntza euskaraz (eu): Agenda . Taldeak , pertsonek ,... Lekuak . Jaialdiak ,..
BERRIA. AGENDA	Euskal Herria. Sorkuntza hiru hizkuntzatan (eu/es/fr): http://www.berria.eus/zerbitzuak/agenda/

ANTZERKI FUNTSAK DITUZTEN ANTZERKI TALDEAK ETA BESTE ERAKUNDEAK

ABARKA ANTZERKI TALDEA	Markina. Antzerki taldea. Taldeak sortutako dokumentazioa
AGUS PEREZ ETA LALI MARIMON	1990tik gaur egunera arte, Euskal Herri osoan zehar beraiek ikusitako antzezlan eta dantza ikuskizunen esku-orriak eta programak bilduta dituzte, eta emanaldien datu-basea (izenburua, egilea, konpainia, zuzendaria, balizko kritikaren izenburua eta hedabidea, arte-mota, ikuste-data eta lekua, bestelakoak...) eguneratuta dute. Agus Perez antzerki kritikariak hedabide ezberdinetan argitaratutako kritikak ere bilduta eta antolatuta dituzte, originalekin batera. Paperezko dokumentazioa eta datu-basea ikertzaileen zerbitzura daude.
ALDUDARRAK ELKARTEA – KANALDUDE EGITASMOA	Aldude. Bideoak grabatzen hasi zen Aldudarrak elkarte. Azken urteetan Kanaldude internet telebista sortu da. Kanaldudek baditu ikusgarri frango filmatuak, eragileek berek galde eginik edo bere kabuz. Hainbat antzerki / tobera filmaturik ditu bere hastapeneko garaietatik gaur egun arte
ARMIARMA	Internet ataria: Teatro testuak eta Antzerki aldizkaria numerizatuta (1932-1936). http://armiarma.eus/
ARTEZ BLAI liburuak	Bilbo. http://www.artezblai.com/artezblai/catalogo-de-la-editorial-artezblai-libros-de-teatro-danza-y-artes-escenicas.html# (elebiduna)
AZPEITIKO EUSKAL ANTZERKI TOPAKETAK	Azpeitia. http://uztarria.eus/aktualitatea/1477475815 (elebiduna)
BILBAOESZENA	Bilbo. Grabazioak, eta abar. Web orria (elebiduna)
BBK. BILBAO BIZKAIA KUTXA	Lehen antzerki sariak ematen zituen: BBK SARIA. Testuak izango dizuzte
CAFÉ BAR BILBAO	Bilbo. Antzerki laburreko testu lehiaketa. http://bilbao-cafebar.com/cafe-teatro/?lang=eu (elebiduna)
DONIBANE GARAZIKO LIZEOKO ANTZERKI ESKOLA	Donibane Garazi. Antton Lukuk 21 urtez burututako euskal antzerkiaren gogoeta, sorkuntza eta transmisio egitasmoa
DONOSTIA KULTURA	Donostia. Udalaren kultura zerbitzua. Antzerki talde profesional askoren emanaldiak grabatzen ditu (elebiduna) - Gazteen antzerki topaketak (elebiduna) - Ikasleen antzerki testuak
DONOSTIAKO EUSKARA PATRONATUA	Donostia. Udalaren euskara zerbitzua. - Poltsiko antzerkia sorkuntza - Donostia Antzerki Saria
EKE. EUSKO KULTUR ERAKUNDEA	Uztaritze. Euskal Antzerki Taldeen Biltzarra elkartearen artxiboak (1967-1990?) http://www.eke.eus/eu/kultura/antzerkigintza/theatre_de_salle/historique/artxiboak Europar Batasunaren laguntzarekin, EKEk filmaketa andana bat finantzatu zuen, Aldudarrak bideok eramanik : Ipar Euskal Herriko Antzerkien Bilduma. Azalpenak
ESKENA	Bilbo. Antzerki konpainien elkarte. Kide diren konpainien hainbat grabazio. http://www.eskena.org/ (elebiduna)
EUSKAL IRRATIAK	Grabazio ugari dituzte (maskaradak, elkarrizketak, ...). Baionako artxibategian kopiak? EKE?

GOAZ ANTZERKI TALDEA	Deba. Antzerki taldeak dokumentazio handia du. Koldo Mitxelenaren antzerki lanak; Goaz antzerki taldeak sortutako obrak; Deba eta Itziarren antzerkiak 40 urteko historia liburua. Debako Kultur Elkartek. (Karlos Larramendi)
HAMEKA	Errobi herri elkargoa. http://www.errobi.fr/eu/kultura/hameka.html
HAURRENDAKO ANTZERKI TESTUEN LEHIAKETA (IRUÑEKO UDALA)	Iruñea. Udalak, euskara zerbitzuak, antolatutako haurrentzako antzerki testuen lehiaketa. http://www.pamplonaescultura.es/eu/events/xxv-concurso-de-textos-teatrales-para-publico-infantil/
HEZKUNTZAN SAILA. DONOSTIA	Donostia. Eusko Jaurlaritzaren hezkuntza saila. Ategorrietako egoitzan Nolega egitasmoa:
IKAS	Uztaritze. Euskal Pedagogia Zerbitzua: http://ikas.eus/ Webgunean 30 bat antzerki haurrentzako, Kattalin Salaberri irakasle eta antzerkilariak eginak. http://www.ikas.eus/spip.php?page=recherche&recherche=antzerkia&id_secteur[]=1
NAFARROAKO HEZKUNTZA DEPARTAMENDUA (EUSKARA ZERBITZUA)	Iruñea. Sole Erbitik sortu zuen fondoa: Eskola antzezlanak. Liburuak eta bideo-grabaketak
NEXO TEATROA	Bilbo. Antzerki taldea, eskola. Direktorio batzuk ditu
SAN AGUSTIN KULTUR GUNEA	Durango. GEROA antzerki taldearen fondoa du
TAE. DONOSTIA	Donostia. Taller de Artes Escéncias. http://taedonostia.com/tae.html
TAE. GASTEIZ	Gasteiz. Taller de Artes Escénicas. http://www.escueladeteatro-tae.com/tae/informacion-general/
TEATRO TESTUAK	Euskarazko antzerki testuen bilduma. http://teatro-testuak.com/
THÉÂTRE DES CHIMÈRES	Biarritz. Antzerki taldea, eskola. http://theatre-des-chimeres.com
TOPIC	Tolosa. Txotxongiloen nazioarteko zentroa. http://www.topictolosa.com/
TXOTXONGILLO TALDEA	1971. Donostia. Enkarni Genua eta Manolo Gomezek sortutako taldea 1971ean
URNIETAKO UDAL ARTXIBOA	Urnietako herri elkarteak "Marizulok" ekoiztutako obren dokumentazioa: <i>Marizulo; Urnieta'59; 1936; Zuria, gure erara</i> ; Joxean Goikoetxeak Xabier Letek idatzitako "Gabon Txirrita" testua, ...
YAMAGUTXIKO LIBURUTEGIA	Iruñea. Kamishibaiak euskarara itzulita http://www.bibliotecaspublicas.es/yamaguchi-eus/index.jsp . Bildumari buruzko informazioa
ZURRIOLA ANTZERKI ESKOLA	Donostia. Zurriola ikastolako antzerki eskola. http://zurriantzerki.blogariak.net/

ESTATU MAILAKO ANTZERKI DOKUMENTAZIO EGITASMOAK

PÔLE DE DOCUMENTATION. CENTRE NATIONAL DU THÉÂTRE (CNT)	Frantzia. http://www.cnt.asso.fr/documentation/presentation.cfm
CENTRO DE DOCUMENTACIÓN TEATRAL	Espainia. http://teatro.es/?set_language=eu
CENTRE NATIONAL DU COSTUME DE SCÈNE	Frantzia. http://www.cncs.fr/

9. Eranskina: Antolaketarako proposamenak

Euskal antzerkiaren dokumentazio egitasmoa definitzeko parte hartze prozesuan zehar galdetutakotik jaso dira proposamen hauek.

“Zein erakundek sortu beharko luke euskal antzerkiaren dokumentazio egitasmoa?” galderari Euskal Herri osoan zehar emandako erantzunak bateratuta eraikitako zerrenda da. Proposamen mota bitan banatu dira (erakunde berri bat eta dagoneko existitzen diren bat) eta bakoitzean pertsona gehienek proposatutakoen arabera ordenatu dira. Iritzi bakanak ez dira jaso zerrenda honetan.

Oharrak:

1. *Erantzun gehienak Euskal Herri osoko erakunde publikoak eta euskarazko antzerkiaren inguruan dabiltzan elkarteak edo erakundeek elkarrekin parte hartuko duten erakunde berri baten aldekoak izan dira.*
2. *Hego Euskal Herriko erakundeek sortutakoa izango dela aurreikusten da, Ipar Euskal Herriko erakundeek ez baitute baliabide nahikorik horrelako egitasmo bat bultzatzeko; eta bertan, Ipar Euskal Herri Elkargoa edo EKEk parte hartzea eta bultzatzea. Unibertsitateak parte izan behar duela askotan agertu da (orokorrean EHU/UPVri buruz, baina beste euskal unibertsitateak ere aipatuaz).*
3. *Ipar Euskal Herriko funtsak bertan bilduta izatea ikusi da, eta horretaz arduratuko den erakunde bat, Euskal Herriko antzerki dokumentazioaren egitasmoarekin elkarlan estuan.*
4. *Euskal Antzerkizale Elkarteak (EHAZE) sortu eta erakunde publikoen diru-laguntzak jasota aurrera eramateko egitasmoa dela ikusten duten iritzia ere nagusitu da.*

ERAKUNDE BERRI BATEK:

- Berria, mistoa, helburu publikoarekin: Euskal Herri osoko erakunde publikoak (**babesa eta ofizialtasuna**) eta antzerki eragile diren erakundeek (egitasmoa diseinatu eta sustatzen) osatutakoa
 - Erakunde publikoak: Eusko Jaurlaritza, Ipar Euskal Herri Elkargoa/EKE, Nafarroako Gobernua, Foru Aldundiak, EKE, Hiriburuetako udalak, **unibertsitatea**, estatuetako gobernua, ...
 - Euroeskualdearen (Akitania-EAE-Nafarroa) egitekoen barruan ere ikusten da.
 - Antzerki eragileak:
 - EHAZE
 - EHAZE eta Mintzola
- Berria, publikoa: Euskal Herri osoko erakunde publikoak sortu eta babestutakoa. Euskal Herri osorako.
 - Erakundeak: Eusko Jaurlaritza, Ipar Euskal Herri Elkargoa, Nafarroako Gobernua, Foru Aldundiak, EKE, Hiriburuetako udalak, **unibertsitatea**, estatuetako gobernua, ...
- Berria, publikoa, instituzio publiko baten esku: Eusko Jaurlaritzak sortua.
 - Antzerki munduko eragileen parte hartze eta kudeaketarekin.
 - EAetik kanpoko erakundeekin koordinazioan.

EXISTITZEN DEN ERAKUNDE BATEK:

- Kultur elkartea: EHAZEK sortutako dokumentazio zentroa
 - Egungo egoera: Euskara. Eremua, Euskal Herria.
 - Erakunde publikoen laguntzarekin: Eusko Jaurlaritza.
 - Elkarlanean: beste dokumentazio erakundeekin eta antzerki eragileekin.
- Publikoa: Baionako Mediateka / BILKETA egitasmoa
 - Egungo egoera: Frantsesa katalogazioan. Euskal funtsak ditu. Mailegu sistemaren parte da.
 - BILKETA (<http://www.bilketa.eus/eu>) egitasmoa bultzatzen du. Antzerki funtsen herri bilketa egin.
- Erakunde mistoa: Mintzola
 - Egungo egoera: Euskara. Eremua, Euskal Herria. Dokumentazio zerbitzua du.
 - Ahozkotasuna lantzeko zerbitzuak ere eskaini
- Publikoa: Dantzerti
 - Egungo egoera: Beste hizkuntzetako dokumentazioa ere helburu. Eremua, Euskal Herria. Dokumentazio zerbitzua du.
- Publikoa: Baionako Departamendu Artxiboa
 - Egungo egoera: Frantsesa. Eremua, Ipar Euskal Herria eta Akitania. Dokumentazio zerbitzua du. Ez da liburutegien arteko mailegu sistemaren parte.

***Ipar Euskal Herrian, Euskal Herriko egitasmo horretan parte hartu eta Ipar Euskal Herriko bilketaz arduratuko duen dokumentazio erakundea bultzatu:**

- Publikoa: EKE (edo Ipar Euskal Herri Elkargoa)
 - Egungo egoera: Euskara. Eremua, Ipar Euskal Herria. Dokumentazio zerbitzurik ez du, euskal kulturari buruzko informazioa zabaltzen du, diru-laguntzak ematen ditu eta sustapena egiten du. Euskal kultura sustatzea da bere helburua.

10. Eranskina: Antzerki sorkuntzari buruzko estatistikak

Euskarazko antzerki sorkuntzaren egoeraren argazkia izateko helburuarekin, ez da Euskal Herri mailako sorkuntzari buruzko daturik aurkitu. EAEn Kulturaren Euskal Behatokiak bildutako datuak bildu dira eranskin honetan. Hizkuntza ikuspegia kontutan hartuta bildu nahi izan dira datuak, hau da, euskararen egoera asimetrikoa kontutan hartuta.:

EAEn hizkuntzen arteko berdintasun legala egon arren, gizarte eta kultura mailan egoera asimetrikoa ematen da gaztelania eta euskararen artean. Antzerkiaren kasuan asimetria hau erabatekoa da, bai sorkuntza mailan eta baita publikoaren ohituretan ere. Beste lurraldeetan (Nafarroa, Lapurdi, Nafarroa Beherea eta Zuberoa) egoera asimetrikoa estremoia da. Datuak falta dira hizkuntza ikuspegiarekin aztertu ahal izateko.

1. Iturria: “2013 EAEko Arte eszenikoetako ekoizleen txosten sektoriala”

(<http://tinyurl.com/y7x7z3yr3>)

EAE, SORKUNTZA. SORTUTAKO (EKOITZITAKO) IKUSKIZUNAK (1. Iturria, 8. irudia; 17. orrialdea)

Agente ekoizle profesionalak* sortutakoa	Guztira	Euskaraz sortuak		Gaztelaniaz sortuak, elebidunak**, bestelakoak	
2013	82	29	%35,36	53 (20 elebidunak)	%64,64
2011	98	33	%33,7	65 (30)	%66,3
2009	147	34	%23,1	113 (48)	%76,9

Arte eszenikoetako ekoizleak: EAEn kokatutako erakunde publiko edo pribatuak dira, mota guztietako artean eszenikoak abian jartzeko ekimena eta erantzukizuna beren gain hartzen dutenak. Zentsua egiteko, honako irizpide hauek ezarri dira:

- Agente ekoizle profesionalak soilik hartu dira kontuan, eta **amateur motako eraketa guztiak kanpo geratu dira**. Eszena-ekoizpena jardun ordaindu eta ohiko gisa duten agenteak hartzen dira profesionaltzat, baldin eta jardun hori haien modus vivendi nagusia bada.
- Gutxienez azken bi urteetan (2012-2013) ikuskizunen bat ekoizti edo ustiatu duten eta 2011an gutxienez 6 emanaldi egin dituzten agente ekoizleak soilik hartu dira kontuan.

** Sorkuntza elebidunen gaia ez da argi agertzen estatistiketan: ezin dira euskaraz sortutakoak eta gaztelaniaz sortu eta ondoren euskaratutakoak arteko datuak bereizi. Elebidunak ere sarritan euskarazkoekin bilduta agertzen dira estatistiketan, euskarazko sorkuntzaren itxura handiagoa emanez. Elebitasuna aztertzean bi egoera hartu behar direla kontutan ikusi da: Batetik, EAEko diru-laguntza politikek elebitasuna laguntzen dute, eta antzerki eragileen artean jasotako esperientziatik, gaztelaniaz sortutakoak formalki euskaratzen dira sorkuntza elebidun gehienetan (sorkuntza elebidunen bilakaeran intuitu daiteke, baina ez dago datu zehatzik); eta bestetik, euskaraz sortutako antzezlanak, gaztelaniaz itzultzen dira, emankizun gehiago lortu eta biziraute hutsa lortzeko helburuarekin. Errealitate hau estatistiketan ere islatzea komenigarria litzateke, hizkuntza gutxituan egindako sorkuntzaren bilakaera aztertu ahal izateko (asimetriaren bilakaera).

Ekoizpen elebiduna euskarazkoarekin biltzen da estatistiketan.

Ez egitea proposatu nahi da, hizkuntza gutxituaren egoera asimetrikoak duen eraginagatik.

Ikusi: 2. Iturria (<http://tinyurl.com/ybn746ft>); 3. Iturria (<http://tinyurl.com/yd86o8zz>)

Hizkuntza ikuspegia antzerkian landu duen ikerketa kualitatibotik:

“Euskarazkoa zirkuiturik gabe geratzen da gazteleraizkoaren bertsioa den guztietan” (HUHEZI. Sorguneak, 2008:8). <http://www.mondragon.edu/eu/ekt/ikerketa/oraingo-ikerketak/Kultur-bizitzaren-azterketa.pdf>

11. Eranskina: Antzerki sorkuntzari buruzko datuak

Antzerki sorkuntzari buruzko datu gehiago bildu dira Agus Perez antzerki kritikariak eta Lali Miramonek urteetan ikusitako antzezlanei buruzko datuekin osatutako datu-baseari esker (*Ikusi 5. Eranskina*). Ez dute estatistika funtziorik eta ezin dira estatistika datuekin alderatu, baina sorkuntza-hizkuntza agerrarazteko baliagarria izan daiteke.

Sorkuntza-hizkuntza terminoaren bidez, sormen prozesuan erabilitako hizkuntza adierazi nahi da. Euskal Herrian diglosian edo asimetrician dauden hizkuntzak hiru dira: euskara-gaztelania (Hegoaldean) eta euskara-frantsesa (Iparraldean):

- Adierazgarria da bertako zein hizkuntzak bultzatu duen sormen prozesua jakitea. Eta ondoren, egin bada, zein diglosia-hizkuntzan egin den itzulpena.
- Euskal Herrikoa ez den beste hizkuntza batean (en, de, ca, ...) sortutako antzezlari bat taularatu denean, egokitze-sormen prozesuan erabili den bertako hizkuntza hartu da sorkuntza-hizkuntza bezala. Eta ondoren, egin bada, zein diglosia-hizkuntzan egin den itzulpena.

EUSKAL HERRIA, SORKUNTZA. SORTUTAKO (EKOIZTUTAKO) IKUSKIZUNAK (A)

OHIKO PRODUKZIO MODUETAKO ETA MODUETATIK KANPOKO PROFESIONALEN SORKUNTZA (ohiko antzerki produkzio moduen barnean eta ohiko produkzio moduetatik kanpo modu profesionalen sortzen duten antzerki taldeak dira)

Urtea	Ikusitakoak guztira	Euskaraz sortuak		Gaztelaniaz sortuak		Frantsesez sortuak		Elebidunak (ez dago hizkuntza daturik)	Bestelakoak (hitzik ez,...)
		Euskaraz	Elebidun Itzuli: es/fr	Gaztelaniaz	Elebidun Itzuli: eu	Frantsesa	Elebidun Itzuli: eu		
2013	33	14	4	7	5	1	-	1	1
2011	22	10	4	7	1	-	-	-	-
2009	18	5	2	8	2	-	-	-	-

EUSKAL HERRIA, SORKUNTZA. SORTUTAKO (EKOIZTUTAKO) IKUSKIZUNAK (B)

AMATEURREN SORKUNTZA (Modu guztiz amateurrean baina zuzendaritza artista profesionalen esku dutenak, eta sorkuntza prozesuan ahalegin bereziak egiten dituzten talde amateurrek hartu dira kontutan)

Urtea	Ikusitakoak Guztira	Euskaraz sortuak	
		Euskaraz	Elebidun Itzuli: es/fr
2013	6	6	0
2011	5	5	0
2009	6	6	0